

Til
Københavns Kommune

Dokumenttype
Rapport

Dato
November 2010

EFFEKTIVURDERING AF KRIMINALPRÆVENTIVE AKTIVITETER UNDER INITIATIVET "SIKKER BY"

ENDELIG AFRAPPORTERING

INDHOLD

1.	Indledning	1
1.1	Processen omkring etablering af fælles effektmål	2
1.2	Om evalueringen	3
2.	Konklusion	5
2.1	Anbefalinger til den videre proces	7
3.	Tværgående kategorisering af initiativerne	9
3.1	Den overordnede forandringsteori for projekterne	9
3.2	Kategorisering af projekter	11
4.	Dokumenterede effekter	18
5.	Bilag: Aktiviteter og resultater for de enkelte projekter	23
5.1	Den Korte Snor	23
5.2	Gadeplansarbejde (SOF)	27
5.3	Socialrådgivere på skoler	30
5.4	Familiefokusenheden	32
5.5	Program for tidlig forebyggelse af radikaliserings (Viden Inklusion København - VINK)	35
5.6	Gadeplansarbejde og udvidet åbningstid (BUF)	41
5.7	Second Chance	45
5.8	Udvidet åbningstid (KFF)	49
5.9	SSP+	52
5.10	SSP-enkelt-sagskonceptet	54

1. INDLEDNING

I denne rapport gives en samlet fremstilling af effektiviteten af Københavns Kommunes kriminalpræventive aktiviteter under Sikker By-puljen, som blev etableret i forbindelse med budget 2009. Effektiviteten er foretaget i perioden februar 2009 til september 2010. Dataindsamlingen er foregået i perioden oktober 2009 til september 2010.

Baggrund

Københavns Kommunes kriminalpræventive arbejde og indsatser er forankret i kommunens fagforvaltninger og foregår ofte i samarbejde med en række eksterne samarbejdspartnere, herunder Københavns Politi og private organisationer.

I foråret 2008 nedsatte Københavns Kommune en taskforce, der skulle kortlægge og vurdere kommunens kriminalpræventive indsats og komme med anbefalinger til en styrket indsats. Taskforcens arbejde skabte et overblik over kommunens samlede kriminalpræventive indsats og skabte grundlag for at iværksætte en styrket indsats.

På baggrund af taskforcens anbefalinger blev der i budget 2009 afsat midler til at styrke en række indsatsområder, der fokuserer på en tidlig indsats i forhold til unge, der udviser en bekymrende adfærd, eller som har risiko for at blive kriminelle. Det drejer sig om følgende aktiviteter:

- Udvidelse af socialrådgiverindsatsen på byens folkeskoler i udsatte områder
- Udvidelse af familiebehandlingssarbejdet i Socialforvaltningen
- Et antiradikaliseringssprogram, der skal forhindre antidemokratiske tendenser blandt unge
- Udvidelse af åbningstider i ungdomsklubber og idrætsanlæg
- Udvidelse af kommunens gadeplansmedarbejderes opsøgende indsats
- Udvidelse af ungdomsskolens alternative 8.-9. klasse ("Second Chance")
- Udvidelse af SSP-målgruppen – SSP+ (18-23-årige)
- Udvidelse til i alt 50 pladser i initiativet "Den korte snor".

Københavns kommune har i en lang årrække igangsat mange projekter i integrations-, børn- og unge-, kultur og fritids- og i beskæftigelsesregi, så det er ikke konkrete erfaringer med bestemte metoder og aktiviteter, der mangler for at dæmme op for kriminaliteten. Derimod er der behov for en mere systematisk brug af eksisterende viden om, hvad der virker og ikke virker samt en styrket koordinering og styring af de mange forskellige indsatser, så Københavns Kommune får glæde af de synergieffekter, der opstår, når der udvikles organisatoriske og administrative modeller for samarbejde mellem forskellige forvaltninger, private organisationer og politiet.

Med Borgerrepræsentationens vedtagelse af indstillingen "Øget tryk i København" den 30. oktober 2008 (BR/2008-117732) blev det besluttet, at der på baggrund af taskforcens anbefalinger til en styrket indsats og de nye Sikker By-aktiviteter, der blev vedtaget i budget 2009, skal iværksættes et projekt, der skal sikre en opfølgning og effektivitet af aktiviteterne. Dette er baggrunden for indeværende rapport.

1.1 Processen omkring etablering af fælles effektmål

I samarbejde med styregruppen for Sikker By blev det besluttet, at effektvurderingen skulle foretages som en metaevaluering. En metaevaluering er baseret på projekternes egne evalueringer, hvor der er tilstræbt en sammenlignelighed – for at muliggøre en sammenligning af indsatser med meget forskellig karakter (målgruppe, omfang og intensitet). I nedenstående afsnit skitseres de overvejelser, der førte til denne beslutning.

Det var et politisk ønske i Københavns Kommune, at man med Sikker By-aktiviteterne fik etableret en samlet vurdering af effekterne af de enkelte indsatser. Overordnet set var ambitionen at forsøge at etablere et sammenligningsgrundlag, så det blev sikret, at man fremadrettet støttede de aktiviteter, der havde den største dokumenterede effekt.

Samtidig var det ønsket, at effektmålingen og dokumentationen tog udgangspunkt i projekternes egen virkelighed og var relevant i forhold til de enkelte medarbejdere og de enkelte forvaltningers eksisterende evaluering- og dokumentationsmetoder.

For at understøtte dette dobbelte mål blev der gennemført en proces, hvor Rambøll gennemførte forandringsteoriworkshops i de enkelte projekter, hvor hvert projekt specificerede, hvilke resultater de ønskede at opnå, og hvordan dette hang sammen med deres aktiviteter. På baggrund af denne proces blev der udarbejdet oversigter over målgruppe, aktiviteter og tilsigtede effekter i alle projekter.

Gennemgangen af de enkelte projekter viste ligeledes, at der var store forskelle i organisering, forankring i kommunen og eksisterende dokumentation på området. Derfor blev det besluttet at afholde en tværgående workshop med alle projekter, hvor forskelle og ligheder kunne blive konkretiseret.

Den fælles workshop viste, at projekterne i høj grad har samme overordnede tilgang til det kriminalpræventive arbejde, hvilket blev illustreret i en fælles forståelse af de forskellige målgrupper og en fælles overordnet forandringsteori. Det blev dog ligeledes klart, at det var vanskeligt at etablere meningsfuld ensartet dokumentation, der var fælles for alle projekterne.

Alle deltagende projekter mente, at det var at foretrække, at projekterne selv dokumenterede effekterne med sparring fra Rambøll Management Consulting. Projekterne var generelt meget positive over for at dokumentere effekten af deres projekter, men påpegede dog, at det ville være vanskeligt at måle effekterne af nogle indsatser fx i forhold til projektet "Socialrådgivere på udsatte skoler" og "Familiefokusenheden", da det er en begrænset indsats, og fra det tidspunkt, hvor indsatsen er givet, er der lang vej til effekten ses. Endvidere ville det være svært at skelne effekten fra de øvrige indsatser, eksempelvis for projekterne Udvidede åbningstider og Gadeplansarbejde i BUF.

Projekterne fremhævede, at der var nogle indsatser, man kan måle effekt på og dokumentere, mens andre indsatser ikke direkte kan måles, men hvor man kan give beskrivelser af, hvad der er lavet. Eksempelvis kunne man lave optællinger af brobygning og aktiviteter i en given periode for gadeplansmedarbejderne, mens man ikke direkte kunne effektmåle i forbindelse med udvidede åbningstider.

På baggrund af disse overvejelser besluttede styregruppen, at de enkelte projekter i samarbejde med den respektive forvaltning fik ansvar for at dokumentere effekten af deres indsats. Det betyder, at selve evalueringsopgaven blev projekternes og ikke Rambølls opgave. Rambølls opgave blev i stedet at støtte forvaltningernes arbejde, kvalitetssikre datamaterialet, foretage en metaevaluering og efterfølgende vurdere samt præsentere data for ØU.

Ved at foretage denne form for vurdering/evaluering med støtte fra og kvalitetssikring af Rambøll vurderedes det, at man i højere grad ville tilgodese og udvise respekt for projekternes forskellighed. Samtidig var det oplevelsen, at man ville undgå, at der stilles "skæve" spørgsmål, der ikke dækker alle projekterne eller er relevante for respondentgruppen. Derudover var det deltagernes vurdering, at resultatet af evalueringen bliver mere brugbart for det enkelte projekt, når de enkelte forvaltninger selv fik ansvaret for en måling med støtte fra Rambøll.

1.2 Om evalueringen

Evalueringen har bestået af følgende aktiviteter:

- Afholdelse af forandringsteoriworkshops i alle medvirkende projekter
- Afholdelse af forandringsteoriworkshop for det samlede initiativ
- Sparring med projekterne vedrørende udvikling af individuelle dokumentationsmodeller for det enkelte projekt
- Udarbejdelse af specifikke aftaleskemaer for kvantitativ dokumentation for hvert enkelt projekt
- Opfølgende interviews med alle projekter
- Tværgående analyse og rapportskrivning.

Som beskrevet i ovenstående afsnit, er effektvurderingen foretaget ud fra et evalueringsdesign, hvor hvert enkelt projekt i samarbejde med Rambøll har operationaliseret de overordnede effektdimensioner i konkrete indikatorer og målepunkter.

Forvaltningerne har reelt selv stor mulighed for at tilpasse effektmålingen til egne forhold og eksisterende dokumentation. Rambølls rolle kan derfor i højere grad karakteriseres som en meta-evaluering, hvor der foretages en komparativ analyse af projekternes organisering, aktiviteter og effekter. Dybden i effektvurderingerne af de enkelte projekter er baseret på, i hvilket omfang projekterne har kunnet levere relevant dokumentation.

Fordele ved dette evalueringsdesign er:

- Forvaltningerne og projekterne tager i højere grad ansvar for arbejdet og oplever, at effektmålingen skaber værdi og er relevante og realistiske at gennemføre
- Effektmålingen tilpasses hvert enkelt projekts særegenhed, samtidig med at der er tværgående effektmål
- Effektmålingen bliver i højere grad en integreret del af det igangværende arbejde i forvaltningerne/projekterne
- Datamaterialet bliver mere omfattende og nuanceret, fordi det leveres af projekterne selv
- Økonomiforvaltningens ønske om kvantitativt fokus fastholdes.

Ulemperne ved dette evalueringsdesign er:

- Det er ikke muligt at sammenligne de opnåede effekter direkte på tværs af projekterne
- Der skabes ikke direkte akkumuleret data, som vil kunne genanvendes i en samlet effektmodel
- Det er vanskeligt at vurdere projekternes resultater direkte, da få har opstillet succeskriterier for indsatsen.

Overordnet set skal det præciseres, at evalueringstilgangen er fokuseret på kvantitative data, sammenholdt med det eksisterende forskningsmæssige belæg for at en given indsats har langsigtede kriminalpræventive effekter. Den faglige vurdering der gives af de enkelte aktiviteter er derfor forholdt til dette perspektiv.

Anvendte begreber

Effekter er den forandring som resulterer direkte eller indirekte fra en indsats. Effekter er adfærsændringer, vidensændringer, kompetenceændringer eller holdningsændringer i målgruppen for indsatsen. Effekter kan være positive eller negative, forventede og uventede. Begrebet bør ikke bruges til at beskrive gennemførte aktiviteter.

Resultater er de umiddelbare effekter af indsatsen.

Virkninger er de langsigtede effekter af indsatsen. Opnåelse af disse er endvidere afhængige af, om de ønskede resultater er nået.

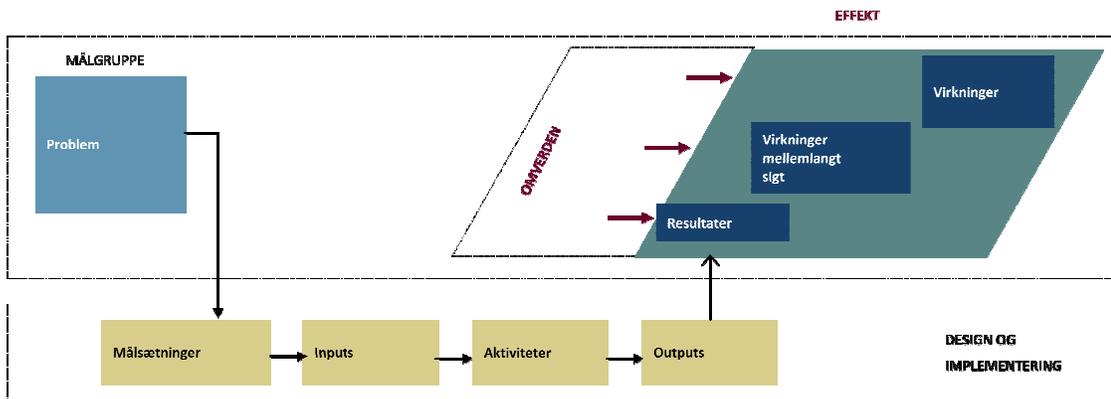
Aktiviteter er de handlinger, der gennemføres i forbindelse med en indsats.

Målsætninger beskriver de effekter, som indsatsen skal medføre. Målsætninger kan være overordnede, specifikke eller operationelle.

Indikatorer er centrale målepunkter, der anvendes til at dokumentere aktiviteter og effekter. Man kan således have aktivitetsindikatorer og effektindikatorer. Indikatorer er kvantitative målepunkter.

Succeskriterier beskriver hvordan succes ser ud, altså hvilken "score" man skal opnå på indikatorerne, før at man har levet op til sine målsætninger". Der kan opstilles succeskriterier både i forhold til aktiviteter og effekter.

Sammenhængen mellem de centrale begreber er illustreret i nedenstående figur.

2. KONKLUSION

På baggrund af den udførte effektvurdering af projekterne under Sikker By kan følgende konkluderes.

I forhold til projekternes målgruppe og aktiviteter kan følgende konkluderes:

- Københavns Kommune har støttet en bred vifte af indsatser, der varierer betydeligt i forhold til målgrupper for indsatsen, typer af forebyggelse, organisering og forankring, intensitet i indsatsen og målsætninger i forhold til det forebyggende arbejde. Fordi projekterne varierer så meget fra hinanden, har det ikke været muligt at effektvurdere alle projekter ud fra samme målestok. Det er derfor vanskeligt at foretage en sammenligning af projekternes effekter, da mål, antal deltagere og bevilling varierer betydeligt.
- Selvom projekterne varierer betydeligt fra hinanden, deler de alle samme perspektiver på det forebyggende arbejde og er enige om de samme overordnede målsætninger for arbejdet, og hvilke dimensioner der har betydning for at nå målsætningerne. Således peger alle projekter på uddannelse, deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter, styrkelse af selvværd og personlig kompetencer, forbedrede familierelationer og en reduktion i kriminel adfærd som afgørende dimensioner at måle effekt på.
- Sammenlignes projekterne på tværs, bliver det tydeligt, at fleste projekter har hovedvægten på sekundær forebyggelse – altså forebyggelse der er målrettet områder eller personer, der har en øget sandsynlighed for at begå kriminalitet. Kun få aktiviteter har et meget bredt forebyggende fokus, hvilket er i overensstemmelse med strategien for Sikker By. Få er målrettet personer, der allerede har begået kriminalitet. Der er således kun projekterne "Den korte Snor", SSP-projekterne og til dels gadeplansarbejdet, der direkte arbejder med unge, der har begået kriminalitet, og kun udvidet åbningstid i haller mv. der reelt kan betegnes som bredspektret forebyggelse.
- Aktiviteterne er centreret Brønshøj/Husum, Nørrebro og Amager
- Styrken af dokumentation varierer betydeligt og nogle projekter har meget begrænset evidensgrundlag og dokumentation, mens andre er baseret på solide evalueringer og et godt evidensgrundlag.

I forhold til projekternes dokumentation af effekter kan følgende konkluderes:

- Analysen peger på, at flest projekter har dokumenterede effekter i forhold til at forbedre deltagelse i fritidsliv og skolegang. I denne sammenhæng er det værd at bemærke, at der er stærkest videnskabeligt belæg for at hævde, at uddannelse og skolegang har en kriminalitetsforebyggende effekt, mens deltagelse i voksenstyrede fritidsaktiviteter ikke i samme grad har en direkte dokumenteret kriminalitetsforebyggende effekt¹.
- Kun få projekter har dokumenterede effekter i forhold til forbedrede familieforhold, reduceret kriminalitet og øget selvværd.
- Projekterne med fokus på frontpersonale og forbedrede sags gange har begrænsede dokumenterede effekter. Det skyldes hovedsageligt, at projekterne fortsat er i en implementeringsfase, og fortsat mangler at gennemføre en del aktiviteter.
- Det har været vanskeligt for en række af projekterne at udarbejde solid effektdokumentation. Det er dog lykkedes for hovedparten af projekterne at måle på kvantitative forhold, der direkte kan henføres til effekten af indsatsen.

---

¹ Se konkrete referencer på forskningslitteratur i afsnit 3.2

- Generelt hænger kvaliteten af dokumentationen sammen med intensiteten af indsatsen over for målgrupperne. De meget "lavintensive" projekter, hvor mange får en relativ begrænset indsats (som fx udvidet åbningstid i haller) har begrænset effektdokumentation, mens de meget intensive forløb (som Second Chance og Den Korte Snor) har en væsentlig bedre dokumentation med før- og eftermålinger på alle deltagere.

Initiativerne kan opdeles efter hvorvidt de primært har et individrettet eller grupperettet fokus i forhold til den primære målgruppe eller, hvorvidt de har et internt organisatorisk fokus I nedenstående afsnit gives en kort vurdering af de enkelte initiativer:

Initiativer med et individrettet og gruppe fokus

- **Socialrådgivere på skoler** har en klar veldokumenteret effekt bl.a. i forhold til at reducere bekymrende fravær. Der er ligeledes klar videnskabeligt belæg for, at skoleresultater direkte hænger sammen med sandsynligheden for at begå kriminalitet.
- Initiativerne **Den Korte Snor** og **Second Chance** har en klar veldokumenteret kriminalpræventiv effekt i forhold til bl.a. forbedrede skoleresultater. Der er ligeledes klart videnskabeligt belæg for at indsatsernes effekter i forhold til bl.a. forbedrede skolepræstationer og reduceret kriminel adfærd direkte hænger sammen med sandsynligheden for at begå fremtidig kriminalitet.
- **Familiefokusenheden** har en klar veldokumenteret effekt i forhold til at forbedre kvaliteten i familiebehandlingen i Socialforvaltningen. Indsatsen har derfor en kriminalpræventiv effekt, da der er klar forskningsmæssig sammenhæng mellem familieforhold og kriminalitet.
- **Gadeplansarbejdet** har sandsynligvis en god kriminalpræventiv effekt, men de eksisterende dokumentationsmodeller har vanskeligt ved at beskrive det grundigt. Der er ligeledes begrænset forskningsmæssigt belæg for effekten af gadeplansarbejde. Det vurderes derfor, at der er behov for at videreudvikle dokumentationsmodellerne, ligesom der er behov for at samtænke gadeplansindsatsen på tværs af forvaltningerne.
- **Udvidet åbningstid i ungdomsklubber** vurderes at have begrænset kriminalpræventiv effekt. Det skyldes dels, at det er vanskeligt at dokumentere, hvilke forandringer det skaber for de unge at medvirke, dels at det forskningsmæssige belæg for den kriminalpræventive effekt af fritidsaktiviteter er begrænset. Aktiviteteten har dog en umiddelbar effekt i forhold til at få unge væk fra gaden, og den udvidede åbningstid vil ligeledes kunne være et centralt element i en bredere indsats for udsatte børn og unge. I denne forbindelse vurderes det dog, at en væsentlig del af de unge profiterer af aktiviteten, idet de ikke opholder sig på gaden og lign..
- **Udvidet åbningstid i haller** vurderes at have begrænset kriminalpræventiv effekt. Det skyldes dels, at det er vanskeligt at dokumentere, hvilke forandringer det skaber for de unge at medvirke, dels at det forskningsmæssige belæg for den kriminalpræventive effekt af fritidsaktiviteter er begrænset. Aktiviteterne har dog en umiddelbar effekt i forhold til at få unge væk fra gaden, og den udvidede åbningstid vil ligeledes kunne være et centralt element i en bredere indsats for udsatte børn og unge. De unge, der gør brug af denne aktivitet, er meget positive overfor tilbuddet.

Initiativer med et organisatorisk fokus

De initiativer, der har et organisatorisk fokus er primært rettet mod fx at forbedre sagsgange og processer eller at øge viden og kompetencer for derigennem af skabe bedre effekter. Disse nye tiltag kan endnu ikke direkte vurderes i forhold til deres effekter for de enkelte borgere.

Effektvurderingen peger på følgende:

- **Styrkelse af SSP-samarbejdet** i form af SSP+ og enkeltsagskonceptet vil sandsynligvis skabe bedre rammer for koordination, samarbejde og helhedsorientering af indsatsen. På det nuværende videngrundlag er det dog vanskeligt at vurdere de egentlige kriminalpræventive effekter af indsatsen direkte. Det skyldes dels, at koncepterne fortsat er under udvikling, og der endnu ikke er foretaget en omfattende evaluering. De foreløbige erfaringer viser dog, at de nye organisatoriske procedurer bliver anvendt i høj grad.
- **Viden Inklusion København (VINK)** har sandsynligvis skabt øget viden om radikaliserings blandt frontpersonale og har til dels klædt medarbejderne bedre på til at håndtere radikaliserings. På det nuværende videngrundlag er det dog vanskeligt at vurdere de egentlige kriminalpræventive effekter af indsatsen direkte. Det skyldes dels at indsatsen fortsat er under udvikling, dels at der endnu ikke er foretaget en omfattende evaluering.

2.1 Anbefalinger til den videre proces

På baggrund af den gennemførte effektvurdering anbefaler Rambøll følgende i forhold til den videre proces med effektmåling af kriminalpræventive indsatser.

Anbefaling 1: Der bør arbejdes videre med at udvikle effektmålingsredskaber på det kriminalpræventive område. Det er afgørende at undersøge, i hvilket omfang forebyggende indsatser rent faktisk har de positive effekter som forventes. Derfor er effektmåling af indsatserne afgørende for at sikre, at de offentlige midler bruges med den størst mulige effekt. Processen omkring effektvurderingen af aktiviteterne under Sikker By ifm. budget 2009 har dog vist, at det har været en vanskelig proces at finde frem til en hensigtsmæssig måde at måle effekterne på det. Derfor anbefales det, at der fortsat arbejdes videre med at udvikle meningsfulde måder at dokumentere effekterne af det kriminalpræventive arbejde.

Anbefaling 2: Der bør arbejdes med flere forskellige måder at dokumentere effekt på – for at ramme den forskellighed, der er mellem aktiviteter og forvaltninger.

Effektmålingen har vist, at der ikke findes et sæt af indikatorer, der kan rumme den forskellighed, der findes mellem typer af aktiviteter og forvaltninger under Sikker By. Det anbefales derfor, at fremadrettet effektmåling opererer med flere forskellige tilgange fx ved at gruppere projekterne efter indsatstype. Dette vil skabe et mere solidt grundlag for sammenligning af effekter på tværs af aktiviteterne i den enkelte gruppe. Modellen med metaevaluering – altså en tværgående evaluering af projekternes egne evalueringer – kan ligeledes være en farbar vej. Fordelen er her, at dokumentationen i de enkelte projekter og forvaltninger i høj grad kan sammentænkes med den øvrige dokumentation og styring. Ressourcer i forbindelse med effektmåling bør sættes i forhold til de anvendte midler og den potentielle værdi af en øget viden.

Anbefaling 3: Det bør være et krav, at alle kommende projekter under Sikker By opstiller klare mål og succeskriterier for deres arbejde. En af udfordringerne ved effektmålingen har været, at nogle projekter har haft vanskeligt ved at præcisere deres succeskriterier i forhold til effekten af deres aktiviteter. Konkret betyder det, at det er vanskeligt at vurdere om aktiviteterne lever op til forventningerne, ligesom det er vanskeligt at vurdere, om det er relevante aktiviteter at støtte i det hele taget. Derfor anbefales det, at alle projekter bør opstille klare målbare succeskriterier om de effekter, de forventer at opnå.

Anbefaling 4: Kompetencer og viden om effektmåling bør højnes i projekterne og forvaltningerne. Erfaringerne fra effektmålingen peger på, at kompetencer og viden om evaluering og effektmåling ikke er til stede i samme grad i alle projekter og alle forvaltninger. Det vurderes som vigtigt, at projekterne og forvaltningerne selv er kompetente i forhold til at arbejde med effektmåling – særligt i forhold til at sikre, at der etableres lokal viden om, hvad der virker bedst på deres områder. Det anbefales endvidere, at den indsamlede viden anvendes systematisk i projektperioden, således at der kan foretages justeringer undervejs i projektet. På denne måde vil dataindsamlingen i høj grad også kunne anvendes som projektstyringsværktøj.

Anbefaling 5: Effektmålingen bør i højere grad tænkes ind i forhold til bevilling og styring af projekter. Det anbefales, at resultaterne fra kommende effektmålinger i højere grad sammentænkes med budget- og styringsprocesser i kommunen. Resultaterne fra kommende effektmålinger bør kunne indgå som grundlag for budgetprocessen og bør evt. ligeledes indgå i de enkelte forvaltningers arbejde med mål og rammestyring.

Anbefaling 6: Forud for igangsættelse af initiativer bør der gennemføres research af relevant forskning. Det anbefales, at der fra centralt hold gennemføres systematiske dokumentstudier (eksempelvis i form af Rapid Evidens Assessment) af forskning og undersøgelser, der er relevant for området. I dette tilfælde ville det være relevant at undersøge, hvilke typer indsatser, der har størst effekt for hvilke målgrupper i forhold til kriminalpræventive indsatser for børn og unge.

Dette vil skabe et solidt grundlag for beslutningen om igangsættelse af initiativer. Et sådant dokumentstudie vil endvidere muliggøre en prioritering af behovet for dokumentation. Det kan være tidskrævende og omkostningsfuldt at dokumentere effekter af alle indsatser. Viden om på hvilke områder, der allerede eksisterer dokumentation for effekten (af fx metoden i indsatsen), vil derfor gøre det muligt at afgøre, hvor der er størst behov for dokumentation.

Anbefaling 7: Der bør være en klart defineret målgruppe for det enkelte initiativ.

Erfaringer fra effektmålingen peger på, at for initiativer med en bred målgruppe (eller manglende definition heraf) er det vanskeligt at dokumentere effekten. Dette skyldes, at en bred målgruppe kræver en bredspektret indsats. Det anbefales derfor, at det enkelte initiativ definerer en klar målgruppe for indsatsen.

3. TVÆRGÅENDE KATEGORISERING AF INITIATIVERNE

3.1 Den overordnede forandringsteori for projekterne

Som en del af evalueringen har afholdt Rambøll en fælles workshop for alle projekter for at diskutere, hvad der binder projekterne sammen i Sikker By-puljen, og hvilke ligheder og forskelle der er mellem projekterne. I dette afsnit præsenteres en den overordnede forandringsteori for projekterne.

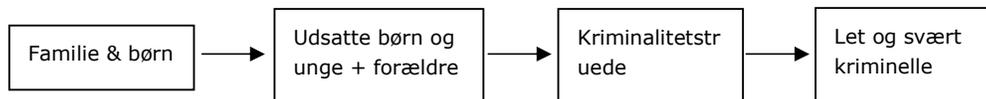
Overordnet set blev de tværgående problemer karakteriseret på følgende måde:

- Sikker By er baseret på bekymringer på flere planer. Dels den medieskabte bekymring, dels borgernes oplevelse af utryghed og dels en faglig bekymring fra de professionelle, som oplever unge, der opfører sig på en måde, der skaber bekymring i normalsystemet.
- København er generelt en sikker by – men i nogle områder af byen oplever mange en utryghed. Der er nogle unge, som har en voldelig og truende adfærd. Det er en "restgruppe", som er svær at følge op på og få dem integreret og rummet i normalsystemet. De er marginaliseret.
- Unge fra ressourcervage familier og hjem bliver opdraget af andre unge – ikke af relevante voksne i skole eller hjem. De større børn opdrager de mindre børn, hvilket er uheldigt, da de store ikke altid er gode rollemodeller for de mindre børn.

De primære problemer, som Sikker By skal forsøge at håndtere er uro/utryghed og kriminalitet, om end man dog skal være opmærksom på, at dette godt kan blive en for snæver ramme, da flere af indsatserne har et bredere sigte.

Målgruppe

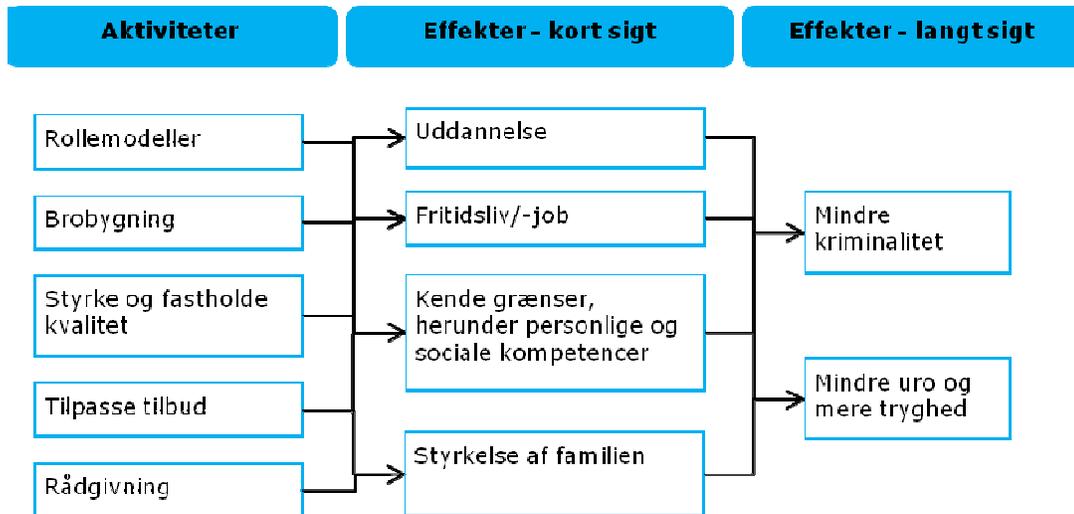
Projekterne under Sikker By arbejder med forskellige målgrupper og forskellige typer forebyggelse. Variationen går fra den meget tidlige forebyggelse, hvor man støtter familiearbejdet, til indsatser der arbejder med at reducere antallet af børn og unge, har en kriminel adfærd og/eller begår kriminalitet. Nedenstående figur illustrerer fire overordnede målgrupper, der optræder forskellige steder i "forebyggelseskæden".

Formålet med projekterne kan i princippet beskrives som at stoppe "fødekæden" af unge med kriminel adfærd ved at styrke det forebyggende arbejde i familier, blandt børn og unge mv. Jo før man kan stoppe de unge i processen, jo nemmere bliver det at få de unge væk fra kriminalitet.

Forandringsteori

Overordnet set var projekterne enige om, at nedenstående forsimplede forandringsteori kunne indfangne målsætningerne for alle projekter.

Tilsigtede effekter, langt sigt

Den overordnede langsigtede virkning af aktiviteterne i de 8 projekter er, at der bliver mindre kriminalitet blandt de unge og større tryghed for beboerne i områderne. Målsætningerne vedrører således både at reducere selve kriminaliteten, og også at sikre større ro og mindre utryghed i byen.

Tilsigtede effekter, kort sigt

For at understøtte disse overordnede målsætninger kan det være vigtigt at sikre bedre betingelser for børn/unge og familier, der kan være kriminalitetstruede. Til trods for at der arbejdes meget forskelligt i projekterne, var der blandt deltagerne bred enighed om, at der alligevel er en ensartet effektforståelse på tværs af projekterne. Målet med projekterne er i princippet de samme:

1. At få de unge i gang med en uddannelse²
2. At få de unge til at have et relevant fritidsliv/fritidsjob³
3. At hjælpe de unge til at kende grænser, så de kan indgå i et fællesskab/samfund og at få styrket de unges personlige og sociale kompetencer (de skal kunne forstå, hvem de er, hvor de er, og hvordan de agerer i deres omverden)⁴
4. At styrke den unges familie. ⁵

Hvis det er muligt at opnå disse mål, så er der gode chancer for at mindske kriminaliteten blandt de unge og skabe mere tryghed i lokalområderne. Som det fremgår af fodnoterne, er der videnskabelig dokumentation for, at disse fire forhold hænger sammen med sandsynligheden for at begå kriminalitet.

Ved at forbedre målgruppens forhold på de fire dimensioner vil man kunne reducere risikoen for, at de vil begå kriminalitet eller skabe utryghed for andre borgere.

² Der er dokumenteret sammenhæng mellem skoleskift og kriminalitet og det faglige standpunkt i klassen og kriminalitet. Se Balvig, Flemming (2006) "Risikoungdom ungdomsundersøgelse 1999".

³ Det er dokumenteret, at uorganiserede fritidsaktiviteter samvarierer med henholdsvis skoleforhold og kriminalitet. Se Balvig, Flemming (2006) "Risikoungdom ungdomsundersøgelse 1999".

⁴ En engelsk undersøgelse viser, at antisocialitet i barndommen er en af de fem bedste prædiktorer for aggression i ungdommen og domme for vold i voksenalderen (Farrington 1989b citeret i Egelund, Hestbæk & Andersen 2004, s. 63). De fire andre prædiktorer er fattigdom, kriminalitet i familien, fiasko i skolen og hyperaktivitet/koncentrationsbesvær.

⁵ Der er dokumenteret sammenhæng mellem interesse/kontrol fra forældrenes side og jo mindre samvær, desto mere er de unge involveret i kriminalitet. Se Balvig, Flemming (2006) "Risikoungdom ungdomsundersøgelse 1999".

Aktiviteter

Der gennemføres mange aktiviteter i de forskellige projekter. Til trods for at projekterne er så forskellige, var der alligevel enighed blandt deltagerne om, at der er nogle aktiviteter, der går igen i samtlige projekter. Dette drejer sig om:

1. Arbejdet med rollemodeller
2. Brobygning
3. Styrke/fastholde kvalitet
4. Tilpasse tilbud og rådgivning.

Overordnet set kan man udlede, at der er tale om forskelligartede aktiviteter, idet arbejde med rollemodeller og brobygning primært handler om den anvendte metode i indsatsen, mens styrke/fastholde kvalitet samt tilpasse tilbud og rådgivning i højere grad handler om styrkelse af kvaliteten i indsatserne.

Flere deltagere påpegede, at det vil være svært at isolere "den rene effekt" af disse aktiviteter, da det er aktiviteter, der indgår i en større sammenhæng. Eksempelvis er flere af aktiviteterne under Sikker By udvidelser af eksisterende aktiviteter. Ydermere er der mange forskellige faktorer, der har indflydelse på den unge og dennes risiko for at begå kriminalitet. Disse vilkår gør det vanskeligt at isolere effekten af aktiviteterne, ligesom det er vanskeligt at præcist at konkludere, hvorvidt der er kausal sammenhæng mellem den enkelte aktivitet og effekten for aktivitetens målgruppe. Men der var også enighed om, at ved at foretage disse aktiviteter, vil man opnå effektmålene i en eller anden grad. Med andre ord er effekten af disse aktiviteter bl.a., at familien står stærkere samtidig med at den unge får uddannelse og inkluderes i samfundet.

3.2 Kategorisering af projekter

I dette afsnit foretages en sammenlignende analyse af projekterne. Projekterne sammenlignes på følgende:

1. Typer af forebyggelse
2. Typer af aktiviteter
3. Organisering og forankring
4. Dokumentation
5. Styrke af dokumentation
6. Bevilling og antal berørte personer i målgruppen

Indledningsvist præsenteres udviklingen i Tryghedsindekset⁶ fra 2009 og 2010 for de områder, hvor der har været de mest intensive Sikker By-aktiviteter i perioden. Dette fremgår af nedenstående tabel.

I Tryghedsindekset kategoriseres områder i en af følgende tryghedskategorier:

- "Markant" betyder det, at der i området er et markant behov for en tryghedsskabende indsats ud over normalindsatsen
- "Intensiveret" betyder på samme måde, at det pågældende område har et intensiveret behov for en tryghedsskabende indsats ud over normalindsatsen
- "Ordinær" betyder, at området ikke har behov for tryghedsskabende indsatser ud over den normale indsats
- "Reduceret" betyder, at området ikke har behov for en indsats ud over normalindsatsen. Der er dog stadig brug for en indsats, selvom dette behov er reduceret på visse områder
- "Minimalt" betyder, at behovet for en tryghedsskabende indsats er minimalt i det pågældende område

⁶ <http://www.kk.dk/Nyheder/2010/Maj/TryggereKoebenhavnere.aspx>

Distrikt	Trygheds- indeks samlet 2010	Trygheds- indeks samlet 2009	Indeks politi- anmeldelser 2010	Indeks politi- anmeldelser 2009	Indeks spørge- skema 2010	Indeks spørgeskema 2009
8. Indre Nørrebro vest for Nørrebrogade	Markant	Markant	Markant	Markant	Markant	Markant
9. Indre Nørrebro øst for Nørrebrogade	Ordinær	Ordinær	Ordinær	Ordinær	Ordinær	Intensiveret
10. Ydre Nørrebro, vest for Nørrebrogade	Intensiveret	Intensiveret	Ordinær	Reduceret	Intensiveret	Markant
11. Ydre Nørrebro mellem Nørrebrogade og Tagensvej	Intensiveret	Markant	Intensiveret	Intensiveret	Intensiveret	Markant
12. Ydre Nørrebro nordøst for Tagensvej	Intensiveret	Markant	Intensiveret	Markant	Intensiveret	Intensiveret
17. Husum syd	Intensiveret	Intensiveret	Markant	Intensiveret	Reduceret	Ordinær
18. Husum vest for Utterslev Mose	Markant	Markant	Markant	Markant	Markant	Markant
29. Ørestaden og Havebyerne	Intensiveret	Intensiveret	Intensiveret	Intensiveret	Reduceret	Ordinær
33. Lergravsparken	Reduceret	Ordinær	Minimal	Reduceret	Reduceret	Intensiveret

I tabellen er positiv udvikling fremhævet med grøn farve, mens negativ udvikling er fremhævet med rød farve.

Analysen af datamaterialet fra Sikker By-aktiviteterne viser, at mange aktiviteter er centreret omkring Nørrebro og Brønshøj/Husum, hvilket ligeledes er nogle af de mest utrygge områder i byen. Til gengæld er der relativt få Sikker By-aktiviteter i Valby, Indre By og Vesterbro, der alle er karakteriseret som områder, der har brug for en markant indsats. Det er dog vigtigt at understrege, at de indsatser der er støttet under Sikker By i budget 2009 kun udgør en mindre del af kommunens samlede kriminalpræventive indsats.

Tabellen viser, at der ikke kan spores en generel fremgang i tryghed i alle de distrikter, hvor der har været indsatser. Der er dog sket en positiv udvikling i tryghedsindekset på dele af ydre Nørrebro og Lergravsparken. Ses der udelukkende på spørgeskemaindekset, der vedrører borgernes oplevelse af bl.a. vold, trusler, tyveri, hærværk, chikane, gener og tilråb, så der er sket en positiv udvikling i seks af de ni distrikter. Det skal bemærkes, at de otte aktiviteter, der fremgår af denne evaluering ikke er de eneste indsatser, da der ligeledes er andre kriminalpræventive initiativer som fx "hotspot" og "Tryk den af".

Der er forskel på, hvilken type forebyggelse projekterne arbejder med. I nedenstående tabel kategoriseres indsatserne i forhold til, om der er tale om primær, sekundær eller tertiær forebyggelse. Jerzy Sarnecki definerer disse indsatser således: "Primær kriminalitetsforebyggelse omfatter generelle initiativer imod kriminalitet. Sekundær kriminalitetsforebyggelse henvender sig til risikopersoner, aktiviteter, miljøer mv. Tertiær kriminalitetsforebyggelse er rettet mod at hindre og/eller stoppe kriminaliteten i at udvikle sig yderligere".⁷

⁷ Jerzy Sarnecki: Kundskabsbaserad brottsprevention, september 2004, side 14. Citatet er oversat fra svensk.

Tabel 1: Sammenligning af typer af forebyggelse

Projekt	Primær forebyggelse	Sekundær forebyggelse	Tertiær forebyggelse
Den Korte Snor			X
Gadeplansmedarbejdere		X	
SSP – enkeltsag			X
SSP+			X
Socialrådgivere på skoler	(X)	X	
Familiefokusenheden		X	
VINK	(X)	X	
Udvidede åbningstider (KFF)	X	(X)	
Udvidede åbningstider (BUF)		X	
Gadeplansmedarbejdere (BUF)		X	
Second Chance		X	

Note: Parentes angiver, at indsatsen til dels kan kategoriseres her.

De initiativer, der arbejder med primær forebyggelse, er hovedsageligt de udvidende åbningstider i haller mv. (KFF), socialrådgivere på skoler og VINK. Fælles for disse initiativer er, at de rammer meget bredt i forhold til at forebygge kriminalitet og sætter tidligt ind i forhold til at forsøge at forhindre kriminalitet. Det er dog tydeligt, at ingen projekter har et meget bredt generelt primært forebyggende sigte, men alle mere eller mindre er målrettede udsatte personer eller områder.

De initiativer, der arbejder mere direkte med risikopersoner og områder (sekundær forebyggelse) er hovedsageligt gadeplansarbejdet, den udvidede åbningstid i klubber mv. i problemfyldte områder, forbedret familiebehandling samt til dels socialrådgivere på skoler, da skolerne specifikt er udvalgt efter de områder, hvor der er vanskeligheder.

Den tertiære forebyggelse, der forsøger at forhindre yderligere kriminalitet findes i SSP-samarbejdet og i de individrettede tilbud Den Korte Snor. Fælles for disse projekter er, at de hovedsageligt beskæftiger sig med unge, der allerede har begået kriminelle handlinger eller er sigtet for det.

Tabel 2: Sammenligning af typer af aktiviteter

Projekt	Åbne brede tilbud for børn og unge	Tilbud målrettet fagpersonale	Områdebase rede indsatser	Individbaserede længerevarende tilbud	Etablering af nye procedurer og arbejdsgange
Den Korte Snor				X	
Gadeplansmedarbejdere (SOF)			X		
SSP – enkeltsag					X
SSP+					X
Socialrådgivere på skoler		X	X		
Familiefokusenheden		X			
VINK	(x)	X		(x)	
Udvidede åbningstider (KFF)	X				
Udvidede åbningstider (BUF)			X		
Gadeplansmedarbejdere (BUF)			X		
Second chance					X

Note: Parentes angiver, at indsatsen til dels kan kategoriseres her.

Som det fremgår af ovenstående tabel, er der en betydelig spredning i, hvilke typer aktiviteter der gennemføres.

Nogle projekter har aktiviteter, der i princippet er åbne for alle. Det er hovedsageligt tilbuddene om udvidet åbningstid i klubber (BUF) og haller (KFF).

Andre projekter henvender sig primært til fagpersoner og arbejder med at opkvalificere deres arbejde med børn, unge og familier. Det drejer sig særligt om familiebehandlingstilbuddet, men både socialrådgivere på skoler og VINK er ligeledes aktiviteter, der primært skal styrke fagpersonale.

En anden type projekt har længerevarende forløb for relativt få personer. Dette er hovedsageligt Den Korte Snor og Second Chance, der begge har indskrevet unge i en længere periode.

Endelig har SSP-projekterne primært fokus på at ændre og styrke procedurerne for SSP-samarbejdet, hvilket falder uden for de øvrige projekters aktiviteter.

Sammenligning af forankring og organisering af projekterne

Projekterne er organiseret og forankret på forskellige måder. Nogle projekter er en udvidelse af kommunens generelle tilbud fx i forhold til at have flere medarbejdere eller øget åbningstid. Andre projekter bygger videre på andre forsøgsprojekter, der kører i en årrække. Det drejer sig fx om socialrådgivere på skoler, da allerede var etableret på 22 skoler og med de tilførte projektmidler blev udvidet til 7 skoler. Der er også eksempler på nye projekter, der udelukkende er etableret i forbindelse med midler fra Sikker By-puljen. Det er fx arbejdet i SSP-regi og projekt VINKi Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Nedenstående tabel samler op på de forskellige modeller, der anvendes.

Tabel 3: Sammenligning af organisering og forankring

Projekt	Udvidelse af eksisterende projekter	Udvidelse af permanente tilbud	Nye selvstændige projekter
Den Korte Snor	X		
Gadeplansmedarbejdere (SOF)		X	
SSP – enkeltsag			X
SSP+			X
Socialrådgivere på skoler	X		
Familiefokusheden			X
VINK			X
Udvidede åbningstider (KFF)		X	
Udvidede åbningstider (BUF)		X	
Gadeplansmedarbejdere (BUF)		X	
Second chance	X		

Sammenligning af dokumentation

Projekterne har dokumenteret effekterne af indsatsen på forskellig vis. I samarbejde med Rambøll har alle projekterne udarbejdet et aftaleskema, der er målrettet det enkelte projekt, og som tager højde for de specifikke effektdimensioner, projektet har. I aftaleskemaerne er det desuden konkretiseret, hvilken metode projekterne skal anvende for at dokumentere gennemførte aktiviteter og opnåede effekter. Dette er eksempelvis optælling af antallet af brugere i en bestemt periode eller frontmedarbejdernes vurdering af antal brugere ud fra forskellige kriterier. Enkelte projekter har valgt at udarbejde en egentlig evaluering, der bl.a. omfatter elementerne i aftaleskemaet. Dette gør sig eksempelvis gældende for projekterne i SOF.⁸

⁸ Betegnelsen "egentlig evaluering" henviser her til de aktiviteter, der har udarbejdet en rapport, hvor metode, datakilder og resultater er beskrevet. De aktiviteter, der kun har registreret aktiviteter og evt. effekter falder ikke under denne betegnelse.

For at kunne foretage en måling af effekten af en given indsats er det centralt, at der gennemføres en førmåling/baselinemåling, som følges op af indsamling af data gennem hele projektføreløbet og/eller af en eftermåling. Dette viser udviklingen hos den relevante målgruppe, hvilket gør det muligt at udlede viden om effekterne af den pågældende indsats. Gennemføres der kun en løbende registrering eller en eftermåling, giver denne primært et øjebliksbillede af indsatsens påvirkning af målgruppen. Af nedenstående tabel fremgår det, hvordan projekterne primært har dokumenteret aktiviteter og effekter af indsatsen.

Tabel 4: Sammenligning af dokumentation

Projekt	Før- og eftermålinger for alle deltagere	Registreringer af fagpersonale	Tilfredshedsmålinger blandt deltagerne (spørgeskema)	Øvrig evaluering af indsats
Den Korte Snor	X			X
SSP – enkeltsag		X		
SSP+		X		
Socialrådgivere på skoler	X			X
Familiefokusenheden			X	X
VINK ⁹			X	X
Udvidede åbningstider (KFF)			X (stikprøve)	
Udvidede åbningstider (BUF)			X	
Gadeplansarbejde (BUF)		X (stikprøve)		
Second Chance	X			

Note: Parentes angiver, at indsatsen til dels kan kategoriseres her.

Generelt vurderes dokumentationen med systematiske før- og eftermålinger/forløbsmålinger som den dokumentationsform, der har størst udsagnskraft, mens stikprøvemålinger i perioden vurderes som den mindst solide.

I nedenstående tabel sammenstilles dokumentationen med det evidensgrundlag, der findes for den type indsats, der er leveret. "Det generelle vidensniveau" angiver i hvilken grad, der findes dokumenteret viden om den type indsats, der gør sig gældende i den enkelte Sikker By-aktivitet. Denne viden kan være tilvejebragt via eksempelvis forskning eller tidligere evalueringer. "Styrke i effektdokumentation i forbindelse med projektet" angiver niveau af udsagnskraft i den enkelte aktivitet. Denne vurdering er foretaget på baggrund af aktiviteterne metodiske grundlag. "Samlet vurdering af styrken af dokumentation" angiver en samlet vurdering af den generelle viden og dokumentationsstyrke i aktiviteterne. Dette skal forstås således, at aktiviteter, der har forskningsmæssig dokumentation af effekten af en given aktivitet, ikke i lige så høj grad kræver dokumentation som for aktiviteter, hvor der ikke findes forskningsmæssigt dokumentation for effekten, Vurderingen af evidensgrundlaget for typen af indsats er bl.a. baseret på en systematisk kortlægning af virkningsfulde indsatser for kriminelle unge, som Rambøll har foretaget for Servicestyrelsen i 2010.

Tabel 5: Sammenligning af styrken af dokumentation

Projekt	Det generelle vidensniveau	Styrke i effektdokumentation i forbindelse med projektet	Samlet vurdering af styrken af dokumentationen
Den Korte Snor	Høj – generelt gode erfaringer med omfattende indsatser med fokus på styrkelse af personlige og sociale kompetencer og familierelationer for målgruppen ¹⁰	Høj (systematiske før/eftermålinger på alle deltagere og selvstændig evaluering)	Høj

⁹ Projektet er stadig i en implementeringsfase og endelige erfaringer foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

¹⁰ Se "Inspirationskatalog: Indsatser over for kriminelle unge under 15 år med anden etnisk baggrund end dansk" (Servicestyrelsen).

Socialrådgivere på skoler	Høj – afsluttet evaluering af indsats med positive resultater ¹¹ .	Høj (systematiske før/eftermålinger på alle deltagere og samlet evalueringsrapport med datatriangulering)	Høj
Familiefokusenheden	Høj – tidligere evaluering af indsats med positive resultater ¹² .	Høj (samlet evalueringsrapport med datatriangulering)	Høj
Second Chance	Høj – generelt gode erfaringer med tilbud der sikrer overgang fra folkeskole til ungdomsuddannelse ¹³	Høj (systematiske før/eftermålinger på alle deltagere)	Høj
Gadeplansmedarbejdere (SOF)	Mellem – anbefalet af LG Insight ¹⁴ , men begrænset evidens for indsatsen	Høj (systematisk opfølgning på de unge)	Mellem
SSP – enkeltsag ¹⁵	Mellem – generelt gode erfaringer med SSP-samarbejde, men begrænset viden om specifik indsats	Mellem (registrering af aktiviteter)	Mellem
SSP+	Mellem – generelt gode erfaringer med SSP-samarbejde, men begrænset viden om specifik indsats	Mellem (registrering af aktiviteter)	Mellem
Udvidede åbningstider (BUF)	Lav – begrænset evidens for at udvidet åbningstid har en særskilt kriminalitetsforebyggende effekt	Mellem (primært aktivitetsdata og overordnet vurdering af udbyttet)	Mellem
VINK	Høj – mange internationale erfaringer med lignende indsatser	Mellem (registrering af aktiviteter og brugerevalueringer)	Mellem
Udvidede åbningstider (KFF)	Lav – begrænset evidens for at udvidet åbningstid har en særskilt kriminalitetsforebyggende effekt	Lav (kun aktivitetsdata og tilfredsmålinger for en begrænset stikprøve)	Lav
Gadeplansarbejde (BUF)	Mellem – anbefalet af LG Insight, men begrænset evidens for indsatsen	Lav (kun aktivitetsdata)	Lav

Samlet set vurderes dokumentationsstyrken højest i projekterne Den Korte snor, socialrådgivere på udsatte skoler, Familiefokusenheden og Second Chance. For alle disse projekter gælder det, at indsatsen dels hviler på et godt evidensgrundlag og har en systematisk dokumentationsmodel.

Eksempelvist er den alternative 8-9 klasse "second chance" en aktivitetstype, som flere andre kommuner har haft gode erfaringer med. Andre projekter, der handler om overgange fra skole til ungdomsuddannelse har vist sig at medføre positive resultater. Der er i øvrigt veldokumenteret, at skolepræstationer har betydning for sandsynligheden for at begå kriminalitet. Udover denne generelle viden om denne type aktivitet har projektet foretaget en før/eftermåling for alle elever, der ligeledes viser, hvor eleverne bliver udsat til. Samlet set vurderes dokumentationsstyrken høj, da aktiviteten *både* har været dokumenteret tidligere *og* der i indeværende projekt er foretaget en systematisk før/eftermåling på alle deltagere.

Når gadeplansarbejdet i henholdsvis SOF og BUF vurderes forskelligt, skyldes det bl.a. den forskellige tilgang i aktiviteterne. Gadeplansarbejdet i BUF anlægger i høj grad et gruppefokus i indsatsen, mens gadeplansarbejdet i SOF anlægger et individfokus. Dette har dels betydning for intensiteten i indsatsen, dels for dokumentationen. Dokumentationen af gadeplansarbejdet i BUF er baseret på aktivitetsdata, hvorimod dokumentationen af gadeplansarbejdet i SOF også er baseret på effektdata.

For de øvrige projekter gælder det, at de enten har begrænset dokumentation i projektperioden eller der ikke findes solid evidens for typen af indsats.

¹¹ Se "Slutevaluering af Projekt Socialrådgivere på Skolerne".

¹² Se fx <http://www.godsocialpraksis.dk/ShowExample.aspx?ExampleID=110>.

¹³ Se Inspirationskatalog: Indsatser over for kriminelle unge under 15 år med anden etnisk baggrund end dansk" (Servicestyrelsen).

¹⁴ Se "Den kriminalpræventive indsats i Københavns Kommune – vurdering og anbefalinger" (2008) LG Insight.

¹⁵ Det skal bemærkes, at SSP enkeltsag og SSP+ har indgået aftale om udelukkende at måle på effekt af 1. orden og ikke effekt af 2. orden jf. forandringsteoriene for aktiviteterne. Effekt af 1. orden henviser til "Intensiv helheds-orienteret koordineret indsats overfor de unge".

Sammenligning af bevilling og antal berørte personer i målgruppen

Projekterne er meget forskelligartede, hvilket betyder, at både størrelsen på bevillingen og antallet af berørte personer i målgruppen varierer markant.

Nedenstående tabel viser størrelsen på de enkelte projekters bevilling, samt hvor mange personer i projektets målgruppe, der er blevet berørt af indsatsen.

Tabel 6: Bevilling og antal berørte personer

Projekt	Bevilling i mio. kr.	Antal berørte personer i primær målgruppe	Antal berørte fagpersoner/frontpersonale
Den Korte Snor	9	25 nye pladser, 50 ungeførløb (løbende)	-
Flere gadeplansmedarbejdere (SOF)	2	200 unge	-
SSP – enkeltsag		1.100 sager	350 direkte berørt af aktiviteter
SSP+	2,6	Over 100 sager	50 direkte berørt
Socialrådgivere på skoler	4	200 rådgivningsførløb for elever	Skolelærere på 7 skoler
Familiefokusenheden	3	100	500 (ansatte i SOF)
VINK	5	110-115 unge	500 direkte berørt af aktiviteter. Hertil kommunikation til bredere gruppe
Udvidede åbningstider (KFF)	5,3	4722 unge mænd ¹⁶	-
Udvidede åbningstider(BUF) Nørrebro/Brønshøj	0,7	189/241 unge	-
Gadeplansarbejde (BUF) Nørrebro/Brønshøj	1.	100/230 unge	-
Second Chance	2	34 ungeførløb på 8.-9. klassetrin	-

Som det fremgår af ovenstående tabel, er der betydelig variation i omfang af indsatserne i forhold til, hvor mange personer der omfattes. De mest intensive indsatser er de individrettede undervisnings- og støttetilbud, hvor midlerne når en relativt begrænset målgruppe med en intensiv indsats. I den anden finder vi tilbuddet om udvidet åbningstid i haller (KFF), hvor over 4722 børn og unge har modtaget et tilbud inden for rammen af 5,3 mio. kr. over en toårig periode.

¹⁶ Denne aktivitet adskiller sig fra de øvrige aktiviteter ved ikke kun at være målrettet kriminalitetstruede børn og unge eller børn og unge, de begår kriminalitet. Opgørelsen over berørte personer i målgruppen for denne aktivitet favner således alle børn og unge, der har deltaget i en aktivitet i den udvidede åbningstid.

4. DOKUMENTEREDE EFFEKTER

Som det er fremgået af ovenstående afsnit varierer projekterne betydeligt i forhold til målgrupper, typer af forebyggelse de arbejder med, typen og dybden af indsatsen over for det enkelte individ, organisering og forankring og dokumentationsmodel.

Det er derfor ikke meningsfuldt at foretage en en-til-en sammenligning af projekternes effekter, da de langt fra arbejder inden for samme rammer eller med samme målgrupper. Rambøll vurderer dog, at det alligevel er interessant at se projekterne dokumenterede i en fælles oversigt, for at trække ligheder og forskelle mellem projekterne og sammenligne dem med ovenstående kategoriseringer.

I nedenstående tabel ses en oversigt over, hvilken dokumentation de enkelte projekter har leveret i forhold til de opstillede, overordnede effektdimensioner i den fælles forandringsteori.

Data i tabellerne er baseret på aktiviteterne egen opgørelser og målinger. Den konkrete dokumentation er foreslået af aktiviteterne selv og kvalitetssikret af Rambøll. Niveaue af dokumentationen er således et udtryk for, hvad aktiviteterne har kunnet fremskaffe af relevant dokumentation.

Det har ikke været muligt for alle projekter at producere egentlige effektdata. Derfor fremgår udvidet åbningstid i haller, udvidet åbningstid i ungdomsklubber og gadeplansarbejdet i BUF udelukkende med aktivitetsdata i de nedenstående tabeller.

Dokumentations- tyrke	Indsats	Uddannelse/Job	Fritidsjob/Fritidsliv	Familierelationer	Sociale og personlige kompetencer	Kriminalitet
Høj	Den korte snor (58) (SOF)	81 % har et skoletilbud ved eftermålingen – svarende til 13,7 % flere. 6,9 % unge står uden skoletilbud eller er reelt inaktive – dette er nedbragt fra 25,9 %.	6,8 % flere har et fritidsjob. 15,5 % flere har et ordinært fritidstilbud med støtte.	19 % flere har familier med lavt konfliktniveau	Andelen der i høj eller nogen grad har venskaber der støtter almen social integration er steget fra 27,5 % til 50 % fra før- til eftermålingen.	Indberetning pr. ung er faldet fra 4,07 til 1,40. 36 % vurderes at have mindre risiko for at begå vold eller kriminalitet – dette er nedbragt fra 63,8 %.
Høj	Second Chance (27 personer) (BUF)	59 % flere går stabilt i skole, 12 ud af 12 gennemført uddannelse.	56 % flere deltager i organiserede fritidsaktiviteter. Der er således kun 11 %, der ikke deltager i fritidsaktiviteter ved afslutningen af forløbet.	Ingen har fået forbedret familiesituation	74 % har fået forbedret deres selvværd	70 % har mindre risiko for at begå kriminalitet.
Høj	Socialrådgivere på udsatte skoler	Fald i ulovligt bekymrende fravær for hele skolen fra 3,0 til 1,7 svarende til et procentvist fald på 43 %. Andelen der vækker stor bekymring eller bekymring om fravær, falder fra 36 % til 23 %.	Anden af elever, der deltager i organiserede fritidsaktiviteter, er steget med 11 %.	Andelen af elever, hvor familien i nogen eller høj grad støtter op omkring skolegang er steget fra 74 % til 79 %.	Andelen af elever, der i mindre grad er i stand til at håndtere konflikter, er faldet fra 48 % til 20 %	Andelen af elever, der vækker bekymring i forhold til kriminel adfærd, er faldet fra 15 % til 11 %
Høj	Familiefokusenheden	-	-	78 % mener, at de opnår bedre resultater i familiearbejdet 84 % vurderer, at de får større opmærksomhed på at inddrage familien og netværket i løsningen.	-	-
Mellem	Gadeplansarbejde (SOF)	-	Mange unge har fået fritidsjob og fritidsaktiviteter.	-	Bedre sociale kompetencer og selvtillid	Mindre kriminalitet og uroskabende adfærd. Mere ro i de involverede områder
Mellem	Udvidede åbningstider (BUF)	-	Nørrebro: 189 deltager i udvidet åbningstid. 85 % angiver, at de ellers ville være på gaden i butikcentre el. lign. 34 % af de unge vurderes at profitere af tilbuddet. Brønshøj: 241 deltager i udvidet åbningstid. 88 % angiver, at de ellers ville være på gaden i butikcentre el. lign. 74 % af de unge vurderes at profitere af tilbuddet.	-	-	-
Lav	Gadeplan (BUF)	Antal unge der er støttet med henblik på at forbedre den unges	Antal unge der er støttet med henblik på, at den unge er i gang med et sundt	Antal unge er støttet med henblik på at forbedre den	-	-

Dokumentations- tyrke	Indsats	Uddannelse/Job	Fritidsjob/Fritidsliv	Familierelationer	Sociale og personlige kompetencer	Kriminalitet
		skole/uddannelsessituation: Nørrebro: Ca. 193 unge Brønshøj: Ca. 39 unge	fritidsliv: Nørrebro: Ca. 277 unge Brønshøj: Ca. 79	unges kontakt til sin familie: Nørrebro: Ca. 54 unge Brønshøj: Ca. 6 unge		
Lav	Udvidede åbningstider (KFF)	-	4722 mænd og 1929 kvinder har deltaget. 53 % angiver, at de ellers ville have været på gaden i butikcentre eller lign. 100 % er glade for tilbuddet	-	-	-

Ovenstående tabel viser bl.a. følgende:

- Der er mest dækkende dokumentation på de længerevarende individbaserede indsatser, hvilket naturligt hænger sammen med, at disse tilbud har et dybere kendskab til hver enkelt deltager end nogle af de øvrige projekter.
- Gadeplansindsatserne har ligeledes en bred indsats, der vedrører de fleste dimensioner, men har væsentligt sværere ved at dokumentere effekterne lige så håndfast som de længerevarende individbaserede indsatser.
- Flest projekter har dokumenterede effekter i forhold til fritidsaktiviteter. Tilbuddene omkring udvidet åbningstid har dokumenteret, at de har gennemført aktiviteter for en målgruppe, der ellers ville have opholdt sig på gaden i butikcentre eller lign. Second Chance og Den Korte Snor formår begge at få flere unge i organiserede fritidsaktiviteter, og gadeplansarbejdet i både BUF og SOF har tilsyneladende også positive resultater i forhold til fritidsliv. Selve sagsbehandlere på skoler har dokumenterede positive resultater i forhold til deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter, selvom det kun drejer sig om en 5 % forbedring.
- Få projekter har dog dokumentation for resultater i forhold til familiesituation og sociale og personlige kompetencer. Kun Den Korte Snor og Familiefokusenheden har dokumenterede resultater i forhold til at forbedre familieforhold og kun Second Chance og gadeplansarbejdet i SOF har dokumenterede resultater i forhold til at forbedre personlige og sociale kompetencer hos de unge.
- Effekterne i forhold til familierelationer generelt er de bedst dokumenterede, mens mange af projekterne, der har dokumenterede effekter om fritidsliv, i mindre grad er veldokumenterede.

For nogle af projekterne er det ikke meningsfuldt at beskrive effekterne i ovenstående tabel, da de enten primært handler om at styrke fagpersonale eller at forbedre procedurer for arbejdet. Erfaringerne fra dem er derfor samlet i nedenstående tabel:

Projekt	Dokumenteret effekt
VINK	<p>Frontpersonale har basal viden om radikalisering og indhold af VINK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efter UU-temadag har 63 % fået en basal viden om radikalisering (<i>kvalitet af tiltag</i>) • Efter Recora-uddannelsesseminar har 57 % i høj grad basal viden om radikalisering, og 43 % svarede i nogen grad (<i>kvalitet af tiltag</i>). <p>Frontpersonale kan håndtere forebyggelse af radikalisering blandt unge</p> <ul style="list-style-type: none"> • UU temadag: 38 % føler sig bedre klædt på til at håndtere radikalisering, 27 % har fået nye ideer til, hvorledes man kan forebygge radikalisering. 71 % har brug for mere viden om radikalisering. • Recora-seminar: 86 % følte sig bedre klædt på til at kunne gå i dialog og opnå kontakt med unge, som kan være tiltrukket af radikale grupper.
SSP+	<ul style="list-style-type: none"> • Over 100 sager er bragt på dagsordenen • En spørgeskemaundersøgelse (blandt 13 medlemmer af SSP+ grupperne) viser, at: <ul style="list-style-type: none"> • Næsten alle respondenter oplever, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet bedre koordineret • alle respondenter oplever helt eller delvist, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet mere helhedsorienteret i forhold til at påvirke flere områder af den unges liv • De fleste respondenter oplever, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet mere intensiv i forhold til hyppig opfølgning baseret på behov og ansvar • Næsten alle respondenter oplever, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet mere intensiv i forhold til rækkevidden af de igangsatte tiltag.
SSP-enkelt-sag	<p><u>Enkelt-sagskonceptet generelt (niveau 1 til 4)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • SSP København behandler et relativt stort antal enkelt-sager som en integreret del af organisationens virke. <p><u>Enkelt-sagskonceptet – de alvorligste sager</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevante sager bringes nu på dagsordenen i SSP-ledergrupperne. Alle involverede parter i SSP udnytter muligheden for at rejse sager. • SSP-sager niveau 3 og 4 igangsættes dels på initiativ fra lokaludvalg og dels på initiativ fra ledergrupperne selv. • Helhedsorienteret indsats og at procedurer omkring hjemmebesøg og tilbagemeldinger til samarbejdsparter fungerer. • Sikrer en skriftlighed og struktur i enkelt-sagsbehandlingen på lederniveau. Det må samtidig konkluderes, at der stadig er plads til forbedringer og justeringer med hensyn til at dokumentere den senere opfølgning på

igangsatte sager.

- "Frustrationssager" mellem forvaltninger og evt. politi nu kan håndteres af et lokalt ledelseslag.

Medarbejderperspektiv vedr. niveau 3 og 4-sager

- 1/3 af respondenterne giver udtryk for, at de oplever, at der sker en mere helhedsorienteret indsats. 1/3 følger ikke sagerne længere, da de er overgivet til ledere. 1/3 oplever ikke, at sagerne behandles mere helhedsorienteret.

- Fælles for alle tre ovenstående projekter er, at dokumentationen for effekterne på nuværende tidspunkt er begrænset. Projekterne har alle et organisatorisk fokus, der primært retter sig mod fx at forbedre sagsgange og processer eller at øge viden og kompetencer for derigennem af skabe bedre effekter. Fælles for projekterne er endvidere, at de alle fortsat er i en udviklingsfase. Dette betyder, at effekten for den enkelte borger ikke kan vurderes på nuværende tidspunkt samt at en egentlig effektivvurdering kræver en mere omfattende evaluering. For SSP-projekterne gælder det ligeledes, at det er vanskeligt at dokumentere effekterne af et mere formaliseret samarbejde, og at det er en langvarig proces at få implementeret effektive nye procedurer i alle lokalerheder. De foreløbige erfaringer med SSP projekterne viser dog, at de nye organisatoriske procedurer bliver anvendt i høj grad. For projekt VINK gælder, at der er produceret omfattende viden om radikaliserings, der kan indgå i det fremtidige arbejde på området. På nuværende tidspunkt er det dog ikke muligt at måle den eventuelle effekt af den indsamlede viden.

5. BILAG: AKTIVITETER OG RESULTATER FOR DE ENKELTE PROJEKTER

I dette kapitel gennemgås forandringsteorier, gennemførte aktiviteter og opnåede resultater fra hvert af de otte projekter. Oplysningerne er baseret på de gennemførte forandringsteoriworkshops, samt den dokumentation som projekterne er blevet pålagt i forbindelse med evalueringen. Endelig er der foretaget et opfølgende interview med alle projekter for at få kvalitetssikret dokumentation og indsamlet viden om generelle erfaringer fra projektførløbene.

5.1 Den Korte Snor

Den Korte Snor er en særlig indsats i Københavns Kommune med fokus på en intensiv familierådgivnings- og kontaktpersonsindsats, der skal sikre et fald i unges kriminelle eller uroskabende adfærd. Projektet blev sat i gang i 2006, men blev med budgetaftalen for 2009 en selvstændig og permanent institution. Hermed blev der udvidet til 50 pladser, ført ekstra ressourcer til, og målgruppen blev udvidet til at dække unge mellem 10 og 17 år.

Det er stadig samme fire socialcentre Nørrebro, Valby, Amager og Brønshøj-Husum, der er tilknyttet Den Korte Snor. På hvert af disse centre er der ansat to familierådgivere og fire kontaktpersoner til de 12 unge, der på hvert center er i et forløb. Desuden er der på hvert socialcenter en koordinator med ansvar for det enkelte center, hvilket betyder, at de fire centre fungerer forskelligt.

I forbindelse med budgetaftalen er der desuden blevet nedsat en central enhed, som varetager supervision, sparring i enkeltsager samt kompetence- og metodeudvikling, gennem et særligt uddannelsesprogram for de familierådgivere og kontaktpersoner, der er ansat i Den Korte Snor.

Gennemførte aktiviteter	
I Den Korte Snor er der fokus på uddannelse af alle medarbejdere, således at de opnår de nødvendige kompetencer til håndtere de unge og specifikt til at gennemføre samtaler i akutte konfliktsituationer. Ydermere fokuseres der på at give medarbejderne grundig supervision og faglig sparring, så de er rustet til arbejdet med de unge.	
I relation til de unge i Den Korte Snor er der overordnet set gennemført følgende aktiviteter i projektperioden:	
<ul style="list-style-type: none"> • Ca. 73 ungeforløb i perioden 1. marts 2009 til 15. juli 2010. • Siden maj/juni 2009 har 20 unge deltaget i skoleforløbet "I skolelære" • Siden maj/juni 2009 har der været afholdt 76 aktiviteter/events for unge og deres kontaktpersoner – 50 unge har deltaget i en, flere eller mange aktiviteter • 91,5 % af de unge, der er indskrevet i projektet, har været involveret i uroskabende adfærd eller har begået vold/personfarlig kriminalitet – derfor vurderes det, at projektet henvender sig til den rette gruppe unge. 	

Opnåede effekter			
	Førmåling	Eftermåling	Andel med positiv udvikling
Indberetninger pr. ung (gns.)	4,07	1,40 (svarende til reducere på 2/3)	
Antal sigtelser pr. ung (gns.)	1,59	0,46	
Andel af unge, der vurderes at være i større eller høj risiko for at begå vold eller kriminalitet	64 %	28 %	36 %
Andel af unge, der vurderes til at være i mindre risiko for at begå vold eller kriminalitet	2 %	40 %	38 %
Andel af unge, der har et skoletilbud (specialskole, ordinære skoler med eller uden tilbud om støtte)	67 %	81 %	13 %
Andel af unge, der er helt uden skoletilbud eller reelt er inaktive	26 %	7 %	19 %
Andel af unge, der har et fritidsjob	5 %	14 %	8 %
Andelen af unge, der er i et ordinært fritidstilbud med støtte	2 %	17 %	16 %
Andelen af familier med lavt konfliktniveau	16 %	35 %	19 %

Andel af unge, der i tilfredsstillende eller nogen grad har venskabsrelationer, der støtter almen social integration

28 %

50 %

22 %

Problemstillinger

De unge, som kommer til Den Korte Snor, har ofte en kriminel eller kriminalitetstruende adfærd. Den Korte Snor vil hjælpe de unge, som udviser en særlig bekymrende adfærd. Det er unge, der oftest i forvejen er kendt af systemet, men som det tilsyneladende ikke er lykkedes at hjælpe tidligere. Yderligere er det unge, som befinder sig i så vanskelige sociale problemer, at tilværelsen er blevet uoverskuelig. Deres problemer er sammensatte og det kommer til udtryk i, at de fleste har problemer med at holde kontakten til skole, arbejde og fritidsaktiviteter, yderligere kommer de fleste fra familier, der socialt set er belastede, og ikke formår at støtte op omkring de unge.

Formål

Formålet med Den Korte Snor er at skabe en konstruktiv social udvikling for de unge, der er tilknyttet projektet, således at de kan undgå en kriminel adfærd. Den Korte Snor vil sætte ind med en effektiv og helhedsorienteret indsats, hvor der er afsat ressourcer til at nå både de unge og deres familier samt eksempelvis skole og fritidstilbud, så en generelt bedre trivsel kan opnås, og derved et fald i kriminaliteten.

Ligeledes er det tanken, at man med denne helhedsorienterede tilgang til feltet og dets problematikker kan arbejde forebyggende og således reducere omfanget af anbringelser uden for hjemmet.

Yderligere vil Den Korte Snor skabe et bedre grundlag for samarbejde med unge og deres familie ved at være lokalt forankret. Den Korte Snor er en særlig organisation, idet den ikke er samlet på én institution, men derimod er lokaliseret på de lokale socialcentre. Derved kan der opnås et bedre kendskab til lokalområdet, de unge og deres familier.

Målgruppe

Overordnet set er Den Korte Snors målgruppe karakteriseret ved at rette sig mod unge, der er involveret i kriminalitet eller har en truende eller uroskabende adfærd. Aldersmæssigt er de unge mellem 10 og 17 år. Dog er der forskel på, hvilke unge der er i fokus alt efter alder. I gruppen af de 10-15-årige er der tale om unge, der har vakt bekymring på skoler, ungdomsklubber, SSP og lignende gennem deres adfærd og relationer, herunder familierelationer. For gruppen af de 15-17årige er der tale om unge, der har udført kriminelle handlinger eller udført konkrete trusler eller overfald. De er ofte tidligere kendt i systemet, har tidligere været straffet, eller har været i andre socialpædagogiske tilbud, der tilsyneladende ikke har haft den store effekt.

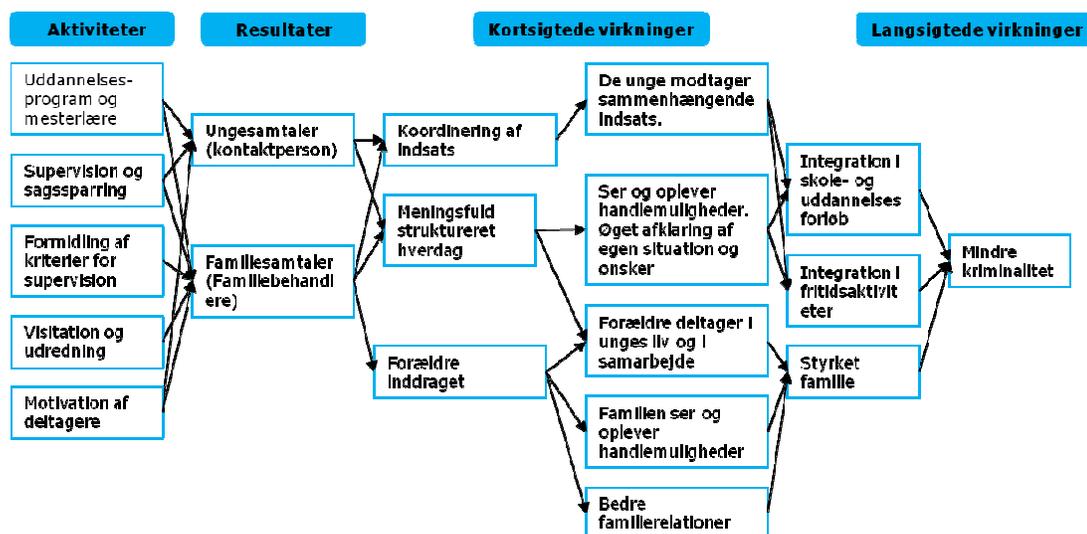
Gruppen, som Den Korte Snor retter sig mod, er desuden unge mennesker, der ikke har en god relation til deres familie. Familierne er oftest socialt belastede, og formår ikke at støtte op om – og deltage i de unges liv. Yderligere er det unge mennesker, der ikke formår at holde kontakten til skoler og uddannelsessteder, samt til diverse former for arbejde og fritidsaktiviteter. Det er ekstroverte unge, der er meget udfarende og uroskabende.

Yderligere er gruppen kendetegnet ved en generel overvægt af drenge, hvor skønsmæssigt ca. 1/5 er piger. Desuden estimeres ca. 70 % til at have anden etnisk baggrund end dansk, herunder er 17,6 % af målgruppen indvandret efter fødslen og har således med stor sandsynlighed flygtningebaggrund. Mange af de unge der er tilknyttet, har yderligere et misbrug af hash, men det er ikke det primære fokus for Den Korte Snor, og unge med alvorlige misbrug af rusmidler henvises ofte til andre instanser. Den Korte Snor retter sig ikke mod unge, hvis primære problem er et misbrug. I forlængelse heraf er der dog forskel på gruppen af unge på de fire socialcentre, hvor Den Korte Snor er forankret. Gruppen af unge er forskellig alt efter bydel, derfor kan der forekomme forskelle i problemer og i tyngden af problemer.

Generelt er de unge, der er tilknyttet Den Korte Snor, altså meget dårligt stillet socialt. Der er enkelte unge, Den Korte Snor ikke kan arbejde med. Det handler primært om unge, der gentagne gange har udøvet personfarlig kriminalitet af særlig eller ekstrem grov karakter, samt

unge hvis forældre har vanskeligt ved at støtte den unge i hans/hendes udvikling og/eller har brug for at genopdage og udvikle deres forældrekompetencer. Den Korte Snor har således ikke mulighed for at sætte et familieforløb i gang.

Forandringsteori

Den langsigtede virkning af Den Korte Snor vil være en reduktion af den ungdomsrelaterede kriminalitet, hvilket forudsætter andre langsigtede virkninger. Det er vigtigt, at de unge bliver stabilt integreret eller reintegreret i skole- og uddannelsesforløb, således at et forløb kan gennemføres, da dette vil styrke den unges sociale integration i det almindelige samfund. Yderligere er det vigtigt, at der skabes en mere stabil kontakt til diverse fritidsaktiviteter og fritidsjob, så den unge kan få nye bekendtskaber og opnå en mere hensigtsmæssig social adfærd. Men det er også væsentligt, at hele den unges familie bliver styrket, for at den unge på den måde kan opnå en bedre trivsel, og flere sociale problemer vil kunne afhjælpes.

For at opnå de tilsigtede langsigtede virkninger, er der nogle mere kortsigtede virkninger, der må gøre sig gældende. For at opnå at de unge får en bedre integration eller reintegration i skole og fritidsliv, er det nødvendigt, at de unge oplever at få en koncentreret og helhedsorienteret indsats, da dette vil give de unge en mindre forvirrende oplevelse af indsatsen, og bidrage til at skabe mere afklaring og bedre afsæt for integration i skole- og fritidsaktiviteter.

Yderligere er det vigtigt, for at opnå en bedre integration i skole og fritidsliv, at de unge bliver i stand til at se og opleve andre handlemuligheder, og dermed få andre fremtidsudsigter. For at de unge kan lære at ændre dårlige handlemønstre, er det desuden nødvendigt, at de unge får støtte til at blive bedre til at reflektere over egne handlinger, da dette vil kunne give en bedre indsigt i egne handlemønstre.

For at styrke familien er det nødvendigt, at forældrene deltager aktivt i den unges liv, da dette vil give den unge en oplevelse af at have forældrenes interesse. Dette kan eksempelvis indebære, at forældrene skal deltage i møder på skolen, der drejer sig om den unge.

For at styrke familien er det desuden vigtigt, at der generelt skabes bedre familierelationer, da dette kan føre til, at familien genopdager ressourcer og handlekompetencer til at være en familie, der støtter hinanden og løser konflikter. Dette kan foregå ved, at hele familien oplever og ser nye handlemuligheder, samt at forældrene lærer at anerkende den unge og genoptager forældreansvaret, så den unge kan opleve at modtage støtte fra familien.

Disse tilsigtede kortsigtede virkninger forudsætter en række mere umiddelbare resultater. For at opnå, at der kan laves en sammenhængende indsats over for de unge, er det nødvendigt med en

koordineret indsats og et godt samarbejde, både mellem de ansatte kontaktpersoner og familierådgiverne og i det professionelle netværk omkring de unge og familierne, da dette vil kunne sikre en mere helhedsorienteret indsats.

For at sikre at de unge oplever og ser nye handlemuligheder, og bliver bedre integreret i skole og fritidsliv, er det nødvendigt, at de unge oplever at have en meningsfuld og struktureret hverdag, da dette er forudsætningen for, at den unge har overskud til at udvikle sig i positiv retning. Denne meningsfuldt strukturerede hverdag er desuden også med til at sikre, at forældrene kan deltage aktivt i de unges liv, da de herved bedre kan gennemskue, hvordan de konkret kan støtte deres barn.

For at opnå at der skabes bedre familierelationer, og at familien ser og oplever nye handlemuligheder, er det nødvendigt, at forældrene bliver inddraget i hele processen. Det er således vigtigt, at forældre og unge samarbejder om at formulere en fælles forståelse af deres problematik, samt udvikle løsningsforslag, da dette kan styrke familierelationerne. Yderligere er det vigtigt, at forældrene har et godt samarbejde med Den Korte Snor og det professionelle samarbejde omkring den unge, da dette vil sikre opbakningen fra forældrene, og en større tilfredshed fra både forældre og unge.

Indholdet i aktiviteter

Den Korte Snor har koncentreret indsatsen mod de unge og deres familier. Dette betyder helt konkret, at kontaktpersonerne fokuserer på de unge, mens familierådgiverne fokuserer på familien generelt. Kontaktpersonerne har samvær med de unge, afholder familiesamtaler, støtter og vejleder generelt den unge i hverdagen samt deltager i familiesamtalerne sammen med de sagsansvarlige. Desuden tager kontaktpersonerne de unge med ud i andre og nye sammenhænge, for at lære de unge at fungere i samfundet, uden at skabe problemer for sig selv eller andre. Dette hjælper de unge med at få en meningsfuld og struktureret hverdag.

Familierådgiverne har ansvaret for familiesamtaler og foretager generel støtte og vejledning af de involverede familier. De har en etablerende og faciliterende funktion i forhold til samarbejds møder mellem skole og hjem, og de støtter familierne i at opnå nye og bedre handlemønstre. På denne måde kan familien rent fysisk opleve andre måder at handle på, end dem de i forvejen kender, hvilket kan føre til et bedre samarbejde med forvaltningen og bedre familierelationer generelt.

Den sagsansvarlige står for etablering og pleje af samarbejdsrelationer til de professionelle relationer, der har betydning for den unge, familien og den overordnede indsats. Desuden foregår der et tæt samarbejde mellem familierådgiverne og kontaktpersonerne gennem tværfaglige møder, der er med til at sikre en koordineret og helhedsorienteret indsats over for de unge og deres familier.

Indledningsvis foregår der en udredning og visitation, inden sagen kommer til Den Korte Snor. Her tages der stilling til, om den unge skal starte i et forløb med afsæt i en række kriterier, som Den Korte Snor har udformet for, hvilke unge der kan påbegynde et forløb. I forlængelse heraf foregår der også et arbejde med at motivere familierne til de unge, der skal påbegynde et forløb, da et forløb hos Den Korte Snor inddrager hele familien. Det sikres løbende, at der er fælles forståelse mellem de lokale familierådgivere og den centrale enhed med hensyn til visitationskriterierne.

Ydermere gennemføres et årligt uddannelsesprogram med undervisning i teori og metode med 1-2 uddannelsesaktiviteter om måneden. Der er en forventning om, at alle medarbejdere deltager som led i en gennemgribende kvalificering. Fra den centrale enhed gennemføres der ugentlig supervision som led i den samlede kvalificering af indsatsen.

Dokumentation

Evalueringen af projekt Den Korte Snor er baseret på både kvantitative og kvalitative data, men eftersom denne effektmåling har fokus på kvantitative resultater, er det ligeledes metoder til indsamling af disse, der beskrives her.

Til evalueringen af Den Korte Snor er der foretaget en før- og en eftermåling med 58 unge. Projektet har anvendt Rambøll Results® til de registreringer, der er foretaget. Databasen udgøres af medarbejdernes registreringer i spørgeskemaer, der er udarbejdet i samarbejde med Rambøll. Spørgeskemaerne er registreret af medarbejderne (sagsansvarlige og kontaktpersoner) på de fire involverede lokalcentre. Spørgeskemaerne er rettet mod de tre overordnede kategorier nemlig; skole/uddannelse, fritid & ungeliv, samt familieliv (personlige & sociale kompetencer). Endelig er der kategorier for måling af involvering i kriminalitet og uroskabende/voldelig adfærd.

Medarbejderne har registreret størstedelen af alle sagsforløb to gange, dels en førmåling; som vurderinger foretaget ved den unges indskrivning i Den Korte Snor og dels en eftermåling; som vurderinger foretaget efter, at den unge har været indskrevet i mere end 7 måneder eller afsluttet sit forløb i Den Korte Snor. Datamaterialet omfatter således registreringer af:

- Alle igangværende forløb, der er startet op inden eller 1.3 2009 eller herefter
- Alle forløb, der er afsluttet efter 1.3 2009
- Førmålingen er indtastet på indskrivningstidspunktet eller retrospektivt efter d. 1.3.2009, mens eftermålinger på samme igangværende forløb indtastes, når forløbet har været i gang i 7 mdr. eller er afsluttet.

I denne måling trækkes på data fra i alt 58 sagsforløb både i en før- og eftermåling. Herudover er der registreret i alt 73 forløb, som udelukkende er registreret i en førmåling. Alle data indgår i en beskrivelse af målgruppen ved indskrivning, mens det udelukkende er de sager, der er registreret i både en før- og eftermåling, der anvendes til at udsige noget om effekter af indsatsen.

5.2 Gadeplansarbejde (SOF)

Socialforvaltningen har igangsat projektet "Styrkelse af det opsøgende arbejde blandt børn og unge i boligområder". Projektet baserer sig på midler både fra Sikker By-puljen og bl.a. fra den boligsociale ramme.

Projektet lanceres i fire udvalgte boligområder, henholdsvis Urbanplanen (Amager), Holmbladsgadekvarteret (Amager), Voldparken (Husum) og Aldersrogade (Nørrebro). I hvert af de fire områder ansættes der to opsøgende medarbejdere pr. 1. maj 2009. Yderligere afsættes der midler til koordination og forankring i de lokale børnefamilieteam.

Gennemførte aktiviteter	Opnåede effekter
<ul style="list-style-type: none"> • Ca. 200 unge har løbende indgået i gadeplansindsatsen • Hovedaktiviteterne omfatter: <ul style="list-style-type: none"> • Rådgivning og afklaring af de unge, der indgår i projektet – individuel eller gruppebaseret • Samarbejde med netværk omkring de unge, herunder skoler, biblioteker, klubber og lign. • Fritidsaktiviteter med de unge såsom boldspil, videoaftener, fodboldturneringer, udflugter mv. • Brobygning til skole/uddannelse/UU og job/jobcenter/praktik • Gadeplansmedarbejdere hjælper med at finde lærepladser, skrive ansøgninger, følge til jobsamtaler • Konfliktløsning og brandslukning mellem de unge. 	<p>Gadeplansmedarbejdere vurderer, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der generelt er sket en forbedring af mange unges situation • Der er især sket en forbedring i forhold til, at mange unge er blevet ressourcestærke nok til selv at håndtere problemer i forbindelse med fritid, venskaber/omgangskredsen, truende og uroskabende adfærd samt i forhold til kriminalitet • Mange unge har fået en positiv voksenkontakt og opnået tillidsbaserede relationer til gadeplansarbejdere, så de unge selv henvender sig, hvis de har brug for støtte, rådgivning eller afklaring • Mange af de unge har fået fritidsjob og sunde fritidsaktiviteter • Mange unge har fået bedre sociale kompetencer og øget selvtilid • Kriminalitet og uroskabende adfærd er faldende blandt de unge, der indgår i indsatsen • Mange unge har fået læring om forebyggelse og håndtering af konflikter • Der er kommet mere ro i de involverede områder, idet de uroskabende grupper er blevet mere fragmenterede og mindre uroskabende.

Problemstilling

Den problemstilling, der ansporer gadeplansprojektet i de fire boligområder, er unge, der færdes i eftermiddags- og aftentimerne og som begår hærværk og mindre kriminalitet. Disse unge giver grund til utryghed lokalt, idet deres adfærd opleves som skræmmende.

En central del af denne problemstilling er, at de unge har en problematisk kontakt til deres skole, de har få strukturerede fritidsaktiviteter og mange har lille eller ingen kontakt til kompetente voksne i deres dagligdag, der kan formå at nå dem og give dem den nødvendige støtte og vejledning.

Målgruppe

Den opsøgende indsats i projektet er primært rettet mod synlige grupper af unge, der færdes på gaderne og hvis adfærd opleves som skræmmende hos de lokale beboere. Til trods for en variation internt i målgruppen er det karakteristisk, at mange af disse unge har et problematisk forhold til deres skole, problemer i hjemmet, få fritidsaktiviteter og en generel mangel på kompetente voksne.

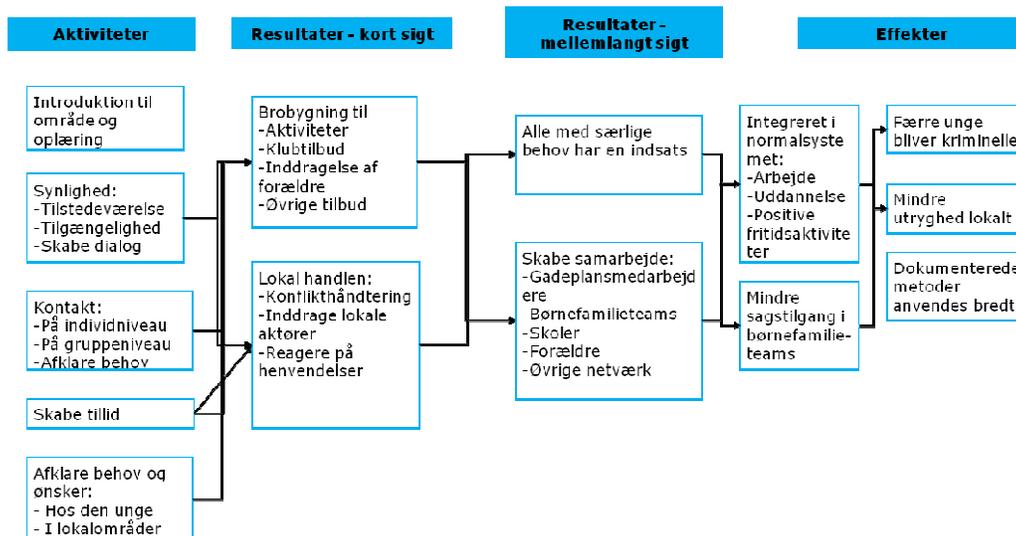
Målgruppen kan differentieres i en række forskellige delgrupper, der blandt andet består af toneangivende unge eller grupper af unge, der laver hærværk og er "medløbere".

På trods af det primære fokus på de synlige grupper af unge ønsker man også, at man gennem tilstedeværelsen i boligområderne vil have et bredere fokus på eksempelvis de yngre og mindre synlige børn og unge, der også har brug for støtte. De yngre grupper er vigtige at nå i et forebyggende perspektiv.

Denne dobbelthed i målgruppen afspejler en bredere dobbelthed i indsatsen, der omfatter et fokus på dels håndtering af akutte eksisterende problemer, dels forebyggelse.

Forandringsteori

Nedenstående figur viser i skematisk form forandringsteorien for gadeplansindsatsen.

Den langsigtede effekt af gadeplansindsatsen er, i et kriminalpræventivt perspektiv, at færre unge bliver kriminelle, og at der er mindre utryghed blandt borgerne i de lokale boligområder.

For at opnå denne langsigtede effekt er det nødvendigt, at de unge er integreret i normalsystemet, hvilket blandt andet vil sige, at de enten er i beskæftigelse eller under uddannelse og samtidig har et positivt fritidsliv, der holder den unge væk fra kriminelle miljøer. Beskæftigelse, uddannelse og et velfungerende fritidsliv er forbundet med mindre kriminalitet,

idet blandt andet uddannelse giver den unge en række muligheder, fremtidsudsigter og konkrete aktiviteter, der kan holde den unge væk fra gaden og væk fra kriminalitet.

For at opnå mindre utryghed og at færre unge bliver kriminelle er det også nødvendigt at mindske sagstilgangen til de lokale børnefamilieteam, for at sikre at børn og unge slet ikke når dertil, hvor det sociale system må sætte ind. I et forebyggende perspektiv handler kriminalitetsreduktion og tryghedsskabelse om at sørge for, at problemerne tages i deres opløb.

Som det illustreres i figuren er metodeudvikling en anden mere overordnet effekt af projektet.

For at sikre at målgruppen er integreret i normalsystemet og for at mindske sagstilgangen, skal alle med særlige behov have en indsats. Dette kan dække over en række forskellige ting. For at sikre integration i normalsystemet og mindske sagstilgangen til børnefamilieteamene er det også nødvendigt, at en række forskellige instanser og aktører samarbejder. Det drejer sig dels om samarbejdet mellem gadeplansmedarbejderne og børnefamilieteamet. Der skal hurtigt handles på observationer og henvendelser fra gadeplansmedarbejderne, således at problemer i videst muligt omfang bliver håndteret tidligt. Derudover skal skolen inddrages i en koordineret indsats, således at den unge fastholdes i skolesystemet og får positive oplevelser her. Endelig er det helt afgørende, at forældrene inddrages, således at de også aktivt kan støtte op om barnet eller den unge.

For at alle med behov får en indsats og for at skabe samarbejde, kræves der brobygning og lokal handlen. Brobygning handler om at bygge bro mellem den unge og relevante aktiviteter og aktører. Det kan eksempelvis dreje sig om at lave konkrete aftaler med den unge og følge ham eller hende til en fritidsaktivitet eller et klubtilbud. Men det kan også handle om at rette henvendelse til det lokale børnefamilieteam, hvis det er nødvendigt. Endelig kan brobygning også dække over, at man tager en snak med hele familien og får et familiebehandlingsforløb på benene.

For at sikre at alle med særlige behov får en indsats og for at skabe samarbejde er det endelig nødvendigt med lokal handlen. Lokal handlen handler om at håndtere lokale konflikter, inddrage lokale aktører og reagere på henvendelser. Ved at reagere på henvendelser får man viden om nylige hændelser og kan reagere hurtigt, ligesom man signalerer til de lokale beboere, at man tager problemerne alvorligt. Inddragelsen af lokale aktører handler om at sikre, at både det formelle og det uformelle netværk omkring den unge er orienteret, koordineret og forpligtet på at finde en løsning.

Indholdet i aktiviteter

For at nå de ovenstående resultater er det nødvendigt, at den enkelte gadeplansmedarbejder opbygger et forhold til de grupper, der færdes i det pågældende område. Dette gøres ved, at gadeplansmedarbejderen får en oplæring og introduktion til området, gør sig synlig i gadebilledet og bliver kendt i området. Både de unge, beboerne og andre lokale interessenter skal se og kende til gadeplansmedarbejderne, således at han eller hun opfattes som en lokal ressource, man kan trække på.

Derefter kan gadeplansmedarbejderen forsøge at skabe kontakt til de unge, eventuelt ved først at henvende sig på gruppeniveau og siden hen tage en mere individuel snak med den enkelte. Der skal opbygges en tillidsrelation mellem gadeplansmedarbejderen og den unge, hvilket kræver medarbejderens tilstedeværelse i området og forskellige former for foreløbig dialog. Uden denne tillid er det ikke muligt at få den unge i dialog og eventuelt senere hen indgå aftaler.

Som en sideløbende aktivitet skal gadeplansmedarbejderen afklare behov og ønsker, dels hos den unge, dels i lokalsamfundet. Det handler om at få et indblik i, hvilken situation og eventuelle problemer den unge og området har, således at man efterfølgende kan forsøge at bygge bro til relevante aktiviteter og tilbud. Det er centralt at få et indblik i, hvilke grupper der måske særligt er problemer med, og hvornår, således at gadeplansindsatsen kan målrettes områder og tidspunkter, hvor der særligt er brug for en kompetent voksen på gadeplan.

Dokumentation

Evalueringen af gadeplansindsatsen er baseret på strukturerede beskrivelser og vurderinger fra gadeplansarbejderne i de fire områder, hvor gadeplansarbejderne har givet en socialfaglig vurdering af de unges udvikling.

5.3 Socialrådgivere på skoler

Socialrådgivere på skoler har til formål at igangsætte en tidligere og bedre koordineret indsats over for børn og unge med særlige behov. Dette gøres gennem et øget samarbejde mellem socialrådgivere og skolerne, således at flere børn kan fastholdes i normalsystemet, og altså undgå at blive "en sag" hos socialforvaltningen. Denne mere effektive og tidligere indsats vil Socialrådgivere på skoler opnå ved rent fysisk at placere socialrådgivere på skolerne. Projektet rummer i dag de 29 skoler i Københavns Kommune, hvor der er det største antal af belastede børn. Der er altså tale om et tværfagligt projekt, der skal bygge bro mellem socialforvaltning og skolerne. Midlerne fra Sikker By har finansieret 7 af de 29 skoler.

Gennemførte aktiviteter	
<ul style="list-style-type: none"> Der er i børnefamilieenhedene ansat 14½ socialrådgivere. Disse er tilknyttet 29 af de mest udsatte skoler i København (svarende til ca. 16.000 elever). Sikker By-puljen finansierer 7 af skolerne. Hovedaktiviteterne er:<ul style="list-style-type: none"> Rådgivning og vejledning til skolens lærere Rådgivningsforløb til børn/unge/forældre Deltagelse i forældremøder, skole-hjem samtaler Koordinering af skolen og Socialforvaltningen/børnefamilieteamets indsats Deltagelse i tværsmøder og samarbejde med andre relevante ressourcepersoner Skolesocialrådgiverne har de første 3 skoleår haft kontakt til henholdsvis 354, 386 og 500 elever og familier. Af disse henvendelser har det i 61 % af tilfældene betydet, at der er iværksat et rådgivningsforløb med skolesocialrådgiveren De primære henvendelsesproblematikker er fravær, reaktioner på forældres skilsmisse, adfærdsproblemer og konflikter i hjemmet.	

Opnåede effekter			
	Før	Efter	Andel med positiv udvikling
Stor bekymring eller bekymring om kriminel adfærd	15 %	11 %	4 %
Stor bekymring eller bekymring om fravær	36 %	23 %	13 %
Familien støtter i nogen eller høj grad op omkring elevens skolegang	74 %	79 %	5 %
Eleven er i mindre grad i stand til at håndtere konflikter	48 %	20 %	28 %
Eleven deltager i organiserede fritidsaktiviteter	43 %	48 %	5 %

Effektdata i ovenstående tabel er baseret på en før- og eftermåling af de børn og unge, der har deltaget i aktiviteten.

Problemstilling

Med projektet 'socialrådgivere på skolerne' vil det være muligt at støtte en udvikling mod mindre ungdomsrelateret kriminalitet. Nogle børn og unge begynder i en tidlig alder at udvise en bekymrende adfærd, hvilket eksempelvis kan komme til udtryk gennem manglende relation til skolerne, og derved meget fravær. Ved at placere socialrådgiverne på skolerne, vil det forbedre samarbejdet mellem skolerne og socialforvaltningen, således at der kan sættes ind med en tidligere og bedre indsats, der på længere sigt kan nedsætte den ungdomsrelaterede kriminalitet. Socialrådgiverne skal ikke udføre egentlig sagsbehandling, men virke som en støtte for lærerne, gøre opmærksom på eventuelle problemer og lette vejen til socialforvaltningen.

Målgruppe

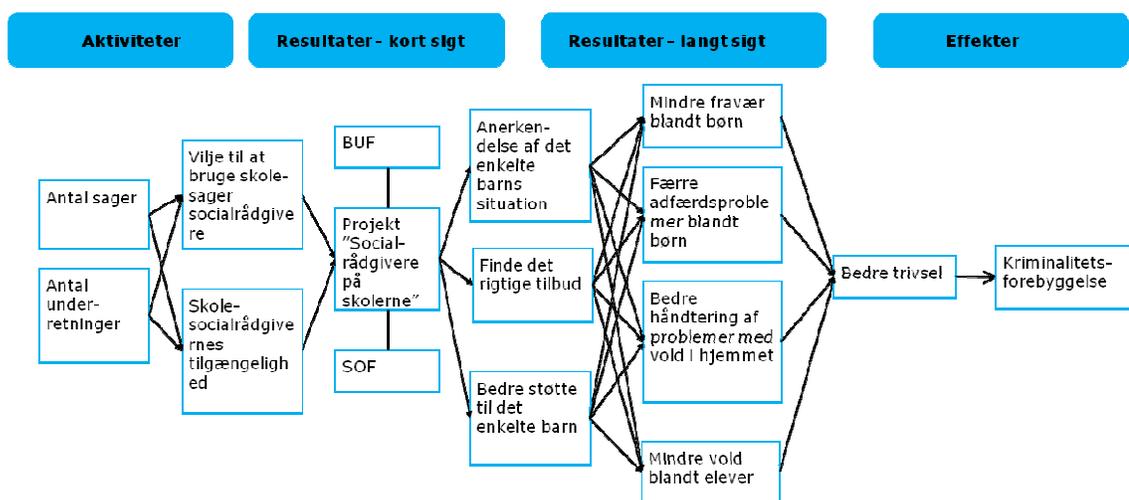
Den primære målgruppe for 'socialrådgivere på skoler' er de elever, der på den ene eller anden måde har problemer og udviser en problematisk adfærd. Fra starten var der fokus på at få koordineret samarbejdet vedr. børn, der allerede var i kontakt med det sociale system. Fokus er

nu primært rettet mod børn og unge, der ikke i forvejen er kendt, for derved at kunne opnå den tidligere indsats.

Der er dog forskel på målgruppen afhængig af bydelene, som oplever at de har børn med forskellige problemer og forskel i tyngden af problemer, eksempelvis er der forskel på, hvor stor en andel børn, der har anden etnisk baggrund end dansk.

Yderligere forekommer der en prioritering af, hvilke sager der bliver taget op. Eftersom der er én socialrådgiver til to skoler, er der ikke ressourcer til at sætte ind over for alle unge, der i større eller mindre grad udviser bekymrende adfærd. Denne prioritering foregår på flere planer: På børnefamilieenheden, i den lokale styregruppe, hos skolelederne og hos skolelærerne, samt hos den enkelte socialrådgiver.

Forandringsteori

Den primære langsigtede virkning der er i fokus i denne effektmåling, er, at 'socialrådgivere på skoler' kan medvirke til at mindske antallet af ungdomsrelaterede kriminelle handlinger. Dette forudsætter, at de unge opnår en generel bedre trivsel, og derved ikke bruger kriminalitet til at håndtere den generelt dårlige situation, de befinder sig i.

For at opnå at børn og unge får en bedre trivsel, og derved ikke vil begå kriminelle handlinger, er der nogle kortsigtede virkninger, der må være på plads. Det er vigtigt, at de børn og unge der udviser en problematisk adfærd, bliver bedre integreret i skolesystemet, således at de kan fastholdes og gennemføre et forløb. Det er altså vigtigt, at *fraværet sænkes*, således at børn og unge ikke hænger på gaden, men i stedet er på skolerne. Desuden er det vigtigt, at der forekommer *færre adfærdsproblemer*, for derved at opnå bedre trivsel. Yderligere er det vigtigt, at skolerne bliver bedre til at håndtere børn og unge, hvor der *forekommer vold i hjemmet*, eller børn og unge der udøver *vold over for andre elever*, således at disse børn og unge kan lære at bryde dårlige handle-mønstre.

Disse effekter forudsætter desuden, at der fra lærernes side forekommer en *anerkendelse af det enkelte barns situation*, således at både lærer, socialrådgiver og barnet får en bedre forståelse for barnets problematik, og bedre kan beslutte, hvordan der skal sættes ind i forhold til det enkelte barn. Desuden er det vigtigt, at der *findes det rigtige tilbud* til barnet, således at der kan komme en *bedre støtte* til det enkelte barns behov.

De kortsigtede virkninger forudsætter endvidere, at der må forekomme en *tættere relation mellem Socialforvaltningen og Børne- og ungeforvaltningen*, hvilket kan lade sig gøre gennem 'socialrådgivere på skolerne', idet det tættere samarbejde mellem socialrådgivere og lærere vil medføre en tættere relation, og en videndeling gennem en gensidig konsultativ rolle. Desuden vil

et øget gensidigt kendskab til arbejdsgange og -opgaver kunne medføre, at de barrierer der over mange år har eksisteret mellem lærere og socialrådgivere, kan nedbrydes, således at samarbejdet kan sikre, at der arbejdes hen imod at skabe bedre trivsel for børnene.

Indhold i aktiviteter

For at resultatet med et bedre samarbejde kan opnås, er det vigtigt, at der foregår nogle konkrete aktiviteter. På den ene side er det vigtigt, at socialrådgiverne bliver tydelige på skolerne, således at de er *tilgængelige* for de lærere, der ønsker at benytte dem. På den anden side er det vigtigt, at *lærerne benytter sig af de socialrådgivere*, der er på skolerne. Det er således vigtigt, at der forekommer en gensidig vilje til samarbejde. Samarbejdet forudsætter dog, at der er nogle *sager og underretninger*, hvorom samarbejdet kan dreje sig.

Dokumentation

Den evaluering der er foretaget af projektet Socialrådgivere på udsatte skoler baserer sig på data fra tidligere evalueringer af projektet samt nye data fra skoleåret 2009/2010, og samler således op på de tre skoleår, skolesocialrådgiverordningen har fungeret (2007/2008, 2008/2009, 2009/2010). De statistiske oplysninger er i videst muligt omfang opdateret til skoleåret 2009/2010.

Der er i evalueringen anvendt følgende kvantitative metoder til at undersøge implementeringen og virkningen af ordningen:

- Analyse af registrering af sager samt registrering af tid/aktiviteter
- Analyse af udviklingen i forhold til bekymrende fravær og underretninger
- Spørgeskemaundersøgelse blandt skolesocialrådgivere, skoleledere og områdechefer samt socialrådgivere fra børnefamilieenhederne og lærere fra skolerne.

5.4 Familiefokusenheden

Under Sikker By-puljen er der afsat midler til at oprette en Familiefokusenhed i Socialforvaltningen. Enheden er oprettet i forlængelse af Projekt Familien i Centrum, der gennem årene 2005-2008 har arbejdet med at opkvalificere samtlige børnefamilieteamene i Københavns Kommune. Formålet med Familiefokusenheden er at sikre den fortsatte forankring og udvikling af familiebehandlingsarbejdet i børnefamilieteamene. Ydermere har aktiviteten til formål at opkvalificere den generelle sagsbehandling ift. brugen af de løsningsfokuserede og systemiske metoder.

Der oprettes en central Familiefokusenheden bestående af tre medarbejdere, der skal understøtte det lokale arbejde. Det politiske opdrag er, at enheden skal sikre, at de lokale teams har de fornødne kompetencer, ligesom enheden skal tilbyde vejledning i særligt komplicerede sager. Enheden placeres i Børnefamiliecenter København.

Gennemførte aktiviteter	Opnåede effekter
<ul style="list-style-type: none"> • 9 introduktionskurser i brug af de valgte metoder. 90 % af de nye medarbejdere i børnefamilieenhederne har deltaget i et introduktionskursus. I alt har halvdelen af alle medarbejdere deltaget i introkursus • 5 kurser (13 undervisningsdage) for familiebehandlere og sagsbehandlere med i alt 185 medarbejdere • Faglige undervisningsdage i brugen af systemiske metoder i familiebehandling specielt for familiebehandlere og familiekonsulenter med mellem 25 og 50 deltagere • 1-3 møder med hver af de 8 børnefamilieenheder, hvor enhederne har kunnet konkretisere deres mål og delmål i den lokale implementering af metoderne • 40 gange har de, sammen med den enkelte børnefamilieenhed, deltaget i udviklingen af, hvordan SoS (Signs of Safety) kan bruges på gruppemøder til sagsdrøftelser 	<ul style="list-style-type: none"> • 98 % har kendskab til de systemiske og løsningsfokuserede metoder • 88 % har kendskab til Familiefokusenhedens støtte • 95 % vurderer, at den støtte de har modtaget af Familiefokusenheden, har været relevant • 86 % oplever, at de har modtaget den hjælp, de har efterspurgt • 89 % vurderer, at støtten har bidraget positivt til deres socialfaglige arbejde • 91 % vil anbefale kolleger i andre kommuner at anvende de systemiske og løsningsfokuserede metoder • 84 % vurderer, at de får større opmærksomhed på at inddrage familien og netværket i løsningen • 82 % mener, at metoderne fremmer deres samarbejde med kolleger • 79 % vurderer, at metoderne forbedrer deres samarbejde med

Gennemførte aktiviteter	Opnåede effekter
<ul style="list-style-type: none"> • Der er etableret en træningsgruppe og et netværk for særlige SoS-coaches • Afholdt et forløb bestående af undervisning, coaching og forumteater om mødeledelse og mødekultur for 25 afdelingsledere og fagkoordinatorer med ekstern underviser • 10 gange er der ydet hjælp og støtte til familie- og sagsbehandlere i enkeltsager • 79 % af respondenterne har i de seneste 12 mdr. fået hjælp og støtte af Familiefokusenheden. 47 % har deltaget på temadage, mens 43 % har fået SoS-træning på teammøder. 35 % har modtaget rådgivning og sparring i konkrete sager. 	<ul style="list-style-type: none"> • samarbejdspartnere • 78 % mener, at de opnår bedre resultater i familierarbejdet • 74 % synes, at de får mere arbejdsglæde • De elementer af de systemiske og løsningsfokuserede metoder, der bedst er blevet implementeret som en fast del af familie- og sagsbehandlingen i børnefamilieenhederne, er ”spørger ind til ressourcer og færdigheder/kompetencer hos familien”, ”giver anerkendende feedback”, ”levere en klar kontekst for samtalen/mødet” samt ”bruger opsummeringer”. Disse elementer bruges ofte eller stort set altid hos over 70 % af respondenterne • 65 % vurderer, at de gerne i højere grad end i tilfældet er på spørgetidspunktet, vil anvende de systemiske og løsningsfokuserede metoder.

Målgruppe

Den primære målgruppe for Familiefokusenhedens arbejde er sagsbehandlere og familiebehandlere i de lokale socialforvaltninger. Den sekundære målgruppe for aktiviteten er børn og unge (0-18 år).

Den første målgruppe for Familiefokusenheden er sagsbehandlere og familiebehandlere i de lokale børnefamilieteam. Enhedens opkvalificerende og støttende arbejde er målrettet dem.

Det blev på workshoppen fremhævet, at det er centralt at skelne mellem henholdsvis myndigheds personer (sagsbehandlere) og familiebehandlere.

Den anden målgruppe er de børn og unge, som det konkrete familiebehandlingsarbejde henvender sig imod. Dette er også en målgruppe for enheden, da enheden skal bidrage i vanskelige sager. Herudover vil det opkvalificerende arbejde altid laves med børn og unge som referencepunkt.

Det blev på forandringsteoriworkshoppen diskuteret, at det er nødvendigt at præcisere målgruppen. Det skal blandt andet afklares, hvilke aldersgrupper enheden vil fokusere på. Det blev fremhævet, at Familiefokusenheden stadig er i en indledende fase, og at en endelig målgruppebeskrivelse må afvente videre drøftelse internt i enheden.

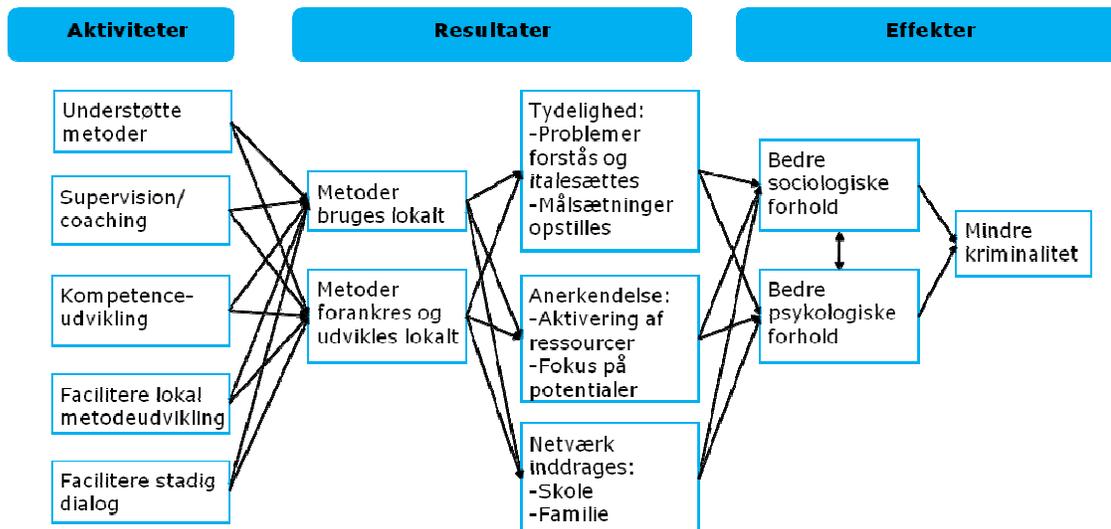
Forandringsteori

Nedenstående figur viser i skematisk form forandringsteorien for Familiefokusenheden .

Leddene længst ude i fremtiden (effekt) handler om de børn og unge, der udvikler sig positivt på baggrund af familiebehandling og undgår kriminalitet. I det midterste led (resultat) er de vigtige aktører de lokale børnefamilieteam, der arbejder med børn og unge. Endelig består det første led (aktiviteter) af selve Familiefokusenhedens arbejde med at opkvalificere de lokale børnefamilieteam.

På workshoppen blev det pointeret, at der ofte er et tæt samarbejde mellem de lokale børnefamilieenheder og Familiefokusenheden , hvorfor det kan være vanskeligt altid at foretage en skarp opdeling mellem Familiefokusenhedens arbejde og arbejdet i de lokale børnefamilieteam.

Forandringsteori

Den langsigtede effekt af Familiefokusenheden er, i et kriminalpræventivt perspektiv, at de unge begår mindre kriminalitet.

For at komme hertil er det nødvendigt, at en række sociologiske og psykologiske forhold er imødekommet. De sociologiske forhold drejer sig om, at den unge skal passe sin skole, være integreret i et netværk og være i en velfungerende familie. De psykologiske forhold handler om, at den unge skal kunne holde fokus, mestre emotionel selvkontrol og have sociale kompetencer til at kunne læse andre, idet undersøgelser peger på, at disse forhold spiller positivt ind på den unges sociale muligheder og risiko for kriminalitet.

Som det er illustreret i figuren, er der interaktioner mellem de sociologiske og de psykologiske forhold. Eksempelvis vil en velfungerende familie uden vold og misbrug være befordrende for en hensigtsmæssig udvikling af de sociale kompetencer hos barnet og den unge.

Den kriminalpræventive virkning af Familiefokusenheden vurderes at være meget langsigtet, idet målgruppen for arbejdet ofte er små børn og deres familie. Den kriminalpræventive virkning af projekterne "Second Chance" og "Den Korte Snor" vurderes ligeledes at være langsigtede, men eftersom målgruppen for disse projekter er lidt større børn eller unge, må familiebehandlingsarbejdet i sammenligning have mere langsigtet virkning.

For at kunne opnå de ovenstående sociologiske og psykologiske forhold er det i nogle tilfælde nødvendigt, at de lokale børnefamilieteams skrider ind med familiebehandling. Familiebehandlingsarbejdet skal sikre, at de forskellige ovenstående forhold bliver imødekommet, i de tilfælde, hvor det som udgangspunkt ikke er tilfældet, på grund af dysfunktionaliteter hos den unge eller i familien.

Det første skridt i Familiefokusenheden handler om at tydeliggøre udfordringerne. Den unges problemer skal forstås og italesættes, således at der efterfølgende kan opstilles fremadrettede målsætninger for arbejdet. Uden en tydeliggørelse af udfordringerne og den ønskede ændring i barnets adfærd, er det ikke muligt at fokusere på netop de sociologiske og psykologiske forhold, som der særligt er behov for at arbejde med i det enkelte tilfælde.

I forlængelse af, at problemerne italesættes, startes en anerkendende tilgang, der fokuserer på at aktivere den unges egne ressourcer. Fokus er på udviklingspotentialer både hos den unge og i dennes familie. Endelig inddrages netværket også, både i form af venner og anden familie.

Indhold i aktiviteter

For at de lokale børnefamilieteams kan gennemføre familiebehandlingen som den er beskrevet ovenfor, er det nødvendigt, at de har kompetencerne hertil. De skal kende til metoderne og benytte dem.

Familiefokuserhedens arbejde er at sikre, at der sker en stadig opkvalificering og forankring af de allerede eksisterede kompetencer.

Det sker ved, at konsulenterne i enheden understøtter brugen af familiebehandlingsmetoderne lokalt, laver supervision/coaching og på den måde er med til at fastholde og opbygge kompetencer. Hertil kommer, at enheden faciliterer en stadig udvikling af nye metoder og fastholder dialogen omkring familieperspektivet gennem sit virke på lokalcentre.

Dokumentation

Evalueringen af familiebehandlingsarbejdet har fokus på to parametre – aktiviteter afholdt af Familiefokuserheden og familie- og sagsbehandleres vurdering af udbyttet af aktiviteterne.

Data til måling af aktiviteter afholdt af Familiefokuserheden kommer fra enhedens medarbejderes egne løbende registreringer. Der er registreret følgende:

- type ydelse (fx kursus, supervision)
- fagligt indhold (fx SoS, Sikkerhedsplaner)
- omfang (fx 16 timer)
- tidspunkt/dato for levering
- deltagere/målgruppe (fx 5 familiebehandlere, 10 sagsbehandlere)
- geografi (hvilke socialcentre).

Data om familie- og sagsbehandleres vurdering af udbyttet af aktiviteterne kommer fra en elektronisk spørgeskemaundersøgelse foretaget af MR Børn i juni 2010 blandt alle børnefamilieenhedsmedarbejdere. I spørgeskemaet bliver der bl.a. spurgt ind til, hvilken form for støtte de har modtaget af den centrale børnefamilieenhed, om de vurderer, at støtten har været relevant for deres arbejde, i hvor høj grad de bruger metoderne i deres arbejde og lignende. Svarprocenten på spørgeskemaet er 49 %.

5.5 Program for tidlig forebyggelse af radikaliserings (Viden Inklusion København -VINK)¹⁷

Som del af 'Sikker By'-pakken under Budget 2009 besluttede Borgerrepræsentationen at afsætte 5 mill. kr. til iværksættelse af et 2-årigt pilotprojekt til tidlig forebyggelse af radikaliserings. Der er opstillet en forandringsteori, og der vil blive foretaget baselineundersøgelse og effektmåling af Rambøll Management, som en del af Sikker By.

Programmet tager udgangspunkt i Regeringens definition af ekstremisme og radikaliserings¹⁸ og omfatter følgende elementer:

- 1) Problemstilling
- 2) Programmets forandringsteori og elementer
- 3) Aktivitetsmål for programmet
- 4) Organisering
- 5) Budget

---

¹⁷ Beskrivelse af VINK er baseret på den tilpassede projektbeskrivelse og ikke den oprindelige forandringsteori, da projektet siden har ændret væsentlig karakter.

¹⁸ Ekstremismen er præget af totalitære og antidemokratiske ideologier, intolerance over for andres synspunkter, fjendebilleder og opdeling i "dem og os". Ekstremistiske idéer kan komme til udtryk på forskellig vis og kan i deres yderste konsekvens medføre, at personer eller grupper anvender voldelige eller udemokratiske metoder for at opnå et bestemt politisk formål, søger at undergrave den demokratiske samfundsorden eller udøver trusler, vold eller nedværdigende chikane mod grupper af mennesker på grund af for eksempel deres hudfarve, seksualitet eller tro.

Radikaliserings er den proces, hvorved en person gradvis accepterer ekstremismens idéer og metoder og eventuelt tilslutter sig dens organiserede grupper. Personlige forhold, gruppe-dynamikker samt politiske, økonomiske og kulturelle forhold kan alle medvirke til radikaliseringsprocesser ('En tryk og fælles fremtid')

Aktiviteten blev først endeligt vedtaget i september 2009, hvorfor implementeringsperioden har været forkortet 8 måneder.

Programmet tager udgangspunkt i Regeringens definition af ekstremisme og radikalisering¹⁹

Gennemførte aktiviteter	Opnåede effekter
<ul style="list-style-type: none"> 3 ud af 7 opmærksomhedsoplæg (Fædregruppen v. Sjakket, SSP Valby og Hotspot) 2 temadage / uddannelsesseminarer (UU, Recora-seminar) 1 dialogmøde for unge ("København har brug for dig", Rådhuset) 10 henvendelser på telefonrådgivning 2 mentorstøtteforløb 3 best practice oplæg ved internationale konferencer i Amsterdam, Bruxelles og Canada.. 10 personer rekrutteret og færdiguddannet marts 2010 5 opmærksomhedsoplæg (Fædregruppen v. Sjakket, SSP Valby, Hotspot, politiseminar for 80 folkeskoleledere, Metropol professionsskole) Etablering af hjemmeside er med værktøjskasse, diverse info-materiale / foldere 3 små film om VINK produceret Der er udsendt formidlingsmateriale til en bred række aktører med telefonisk opfølgning Efteruddannelse udviklet gennem professionsskolerne med 94 tilmeldinger pt. 	<p>I forhold til vurderingen af effekterne skal det bemærkes, at projekt blev igangsat med ti måneders forsinkelse september 2009, og deraf har kortere implementeringstid.</p> <ul style="list-style-type: none"> Frontpersonale har basal viden om radikalisering og indhold af VINK <ul style="list-style-type: none"> Efter UU-temadag har 63 % fået en basal viden om radikalisering (<i>kvalitet af tiltag</i>) Efter Recora-uddannelsesseminar har 57 % i høj grad basal viden om radikalisering, og 43 % svarede i nogen grad (<i>kvalitet af tiltag</i>). Generelt kendskab til VINK vurderes som led i slutevaluering december 2010 (<i>effekt af formidlingsindsats</i>) Frontpersonale kan håndtere forebyggelse af radikalisering blandt unge <ul style="list-style-type: none"> UU-temadag: 38 % føler sig bedre klædt på til at håndtere radikalisering, 27 % har fået nye ideer til, hvorledes man kan forebygge radikalisering. 71 % har brug for mere viden om radikalisering. Recora-seminar: 86 % følte sig bedre klædt på til at kunne gå i dialog og opnå kontakt med unge, som kan være tiltrukket af radikale grupper. <p>Generelt er der stor berøringsfølsomhed omkring emnet radikalisering. Det fordrer tæt netværk og tillid at åbne op for dialog og bekymring om emnet.</p> <p>I forhold til den generelle inklusion i København kan dette opgøres fra kommunens inklusionsindikator, der viser følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> Andel unge (15-29 år) med etnisk minoritetsbaggrund, der føler sig inkluderet i samfundet: 2009: 47,9 2010: 51,1

Problemstilling

Den sidste tids terrorsager, skyderier og voldelige demonstrationer, sammenholdt med bekymrede henvendelser fra frontpersonale og vurderinger fra Politiets Efterretningstjeneste peger på en stigende radikalisering blandt unge i København. Samtidig er der manglende viden og redskaber blandt medarbejderne omkring tidlig forebyggelse af radikalisering, som betyder at medarbejdere med ungekontakt er tilbageholdende overfor at søge at skabe kontakt og dialog til

¹⁹ Ekstremismen er præget af totalitære og antidemokratiske ideologier, intolerance over for andres synspunkter, fjendebilleder og opdeling i "dem og os". Ekstremistiske idéer kan komme til udtryk på forskellig vis, og kan i deres yderste konsekvens medføre, at personer eller grupper anvender voldelige eller udemokratiske metoder for at opnå et bestemt politisk formål, søger at undergrave den demokratiske samfundsorden eller udøver trusler, vold eller nedværdigende chikane mod grupper af mennesker på grund af for eksempel deres hudfarve, seksualitet eller tro.

Radikalisering er den proces, hvorved en person gradvis accepterer ekstremismens idéer og metoder og eventuelt tilslutter sig dens organiserede grupper. Personlige forhold, gruppe-dynamikker samt politiske, økonomiske og kulturelle forhold kan alle medvirke til radikaliseringsprocesser (*'En tryk og fælles fremtid'*)

unge, når der er bekymring for, at den unge kan være tiltrukket af radikale grupper eller ideologier.

I den forbindelse bør det påpeges, at programmet ikke er rettet imod subkulturer og særlige yderliggående holdninger, så længe disse agerer indenfor lovens rammer. Programmet handler alene om forebyggelse af de typer radikaliseringsprogrames, som erfaringer viser, kan føre til brug af ulovlige og voldelige metoder.

Radikaliseringsprogrames kan opstå som følge af en naturlig søgen efter identitet i ungdomsårene. Anerkendt forskning peger på, at både interne og eksterne faktorer i samspil med en identitetssøgningsproces skaber grobund for radikaliseringsprogrames af unge.

- De interne faktorer er bl.a.: Oplevelser af marginalisering, diskrimination og polarisering, identitetskrise, deltagelse i tilfældige netværk, higen efter umiddelbar handling og spænding, samt søgen efter fællesskab, identitet og anerkendelse i forskellige miljøer.
- De eksterne faktorer er bl.a.: Global organisering af radikale bevægelser, radikale budskaber spredes over Internettet, ideologiske reaktioner på udenrigspolitiske forhold, fx G20-topmøder, Irak krigen, samt en polariseret debat om immigration og ikke mindst pres rettet mod muslimer efter 11. september 2001.

Programmet er særligt rettet mod at reducere tilgangen til følgende tre radikale ideologier:

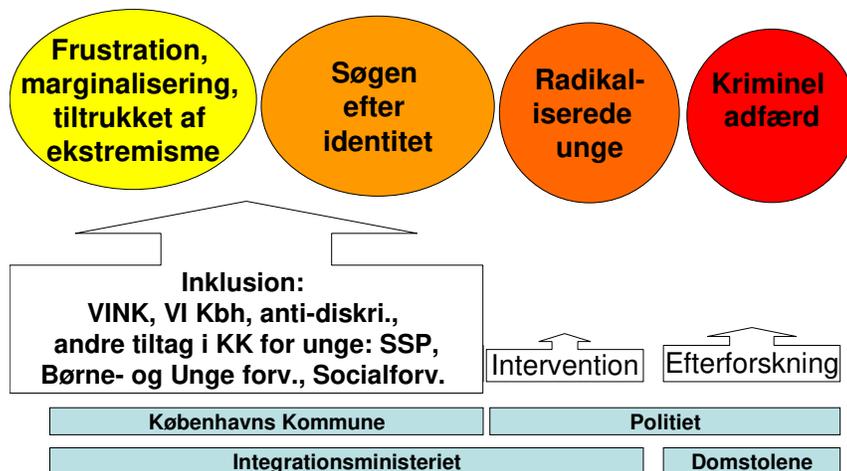
- Radikal islamisme har fokus på Koranen som politisk manifest kombineret med opfattelsen af 'de vantros' sammensværgelse og genindførelse af Kalifatet med voldelige midler. Denne radikaliseringsprogrames er blandt andet kommet til udtryk i de verserende terrørsager fra Brønshøj og Glasvej samt holdnings- og adfærdskontrol overfor andre muslimer.
- Voldelig højreradikalisme har fokus på arvegenetik og ekskluderende nationalisme kombineret med opfattelsen af en sammensværgelse af 'andre racer', feminister, handikappede eller homoseksuelle. Denne radikaliseringsprogrames er blandt andet kommet til udtryk i skyderierne i København 2008/2009 og hård chikane af indvandrere, feminister, handikappede og homoseksuelle.
- Militant venstreradikalisme har fokus på forvaltningen af goder i samfundet og 'de riges' definition af det sociale rum i kombination med opfattelsen af 'samfundets' snærende normer og regler. Denne radikaliseringsprogrames er blandt andet kommet til udtryk i urolighederne om Ungdomshuset, voldelige demonstrationer og brandattentater.

Systematisk national koordinering i forhold til målgruppen

En god forebyggelsesindsats fordrer samarbejde mellem forskellige aktører. Nedenstående figur viser "arbejdsdelingen" blandt hovedaktørerne på området. Som det fremgår, er det Københavns kommunes opgave at varetage den tidlige forebyggelse som led i en helhedsorienteret inklusionsindsats. Indsatser mod voldelig og/eller kriminel adfærd påhviler politiet eller efterretningstjenesten.

VINK: en del af inklusionsindsatsen

Der er desuden behov for en styrket koordinering af indsatsen mellem myndigheder og målgrupper. For at lave en sammenhængende indsats indgår Københavns Kommune i samarbejdet om projekt 'Afradikalisering - målrettet intervention og mentorstøtte' koordineret af Integrationsministeriet. Her udvikler Århus og Københavns Kommune metoder ift. den tidlige forebyggelsesindsats i form af rådgivning og vidensopbygning på kommunalt niveau. Politiets Efterretningstjeneste udvikler koncept om præventive samtaler og afradikalisering. Med projektet deltager København desuden i metodeudvikling og erfaringsopsamling til en metodehåndbog og styrker den nationale erfaringsdeling.

Programmets forandringsteori og elementer

Formålet med VINK er at opbygge viden, værktøjer og netværk blandt kommunens medarbejdere med ungekontakt, så de får styrket deres kontakt og dialog med unge 14-20 år, hvor der er bekymring for at den unge er tiltrukket af ekstreme bevægelser eller ideologier. Indsatsen tager udgangspunkt i den voksenkontakt de unge har, og VINK er derfor primært en videns- og rådgivningsenhed for personale med ungekontakt i kommunen. Pædagogisk lægger programmet sig op ad inklusionspædagogik, tidlig konflikthåndtering og interkulturel kommunikation.

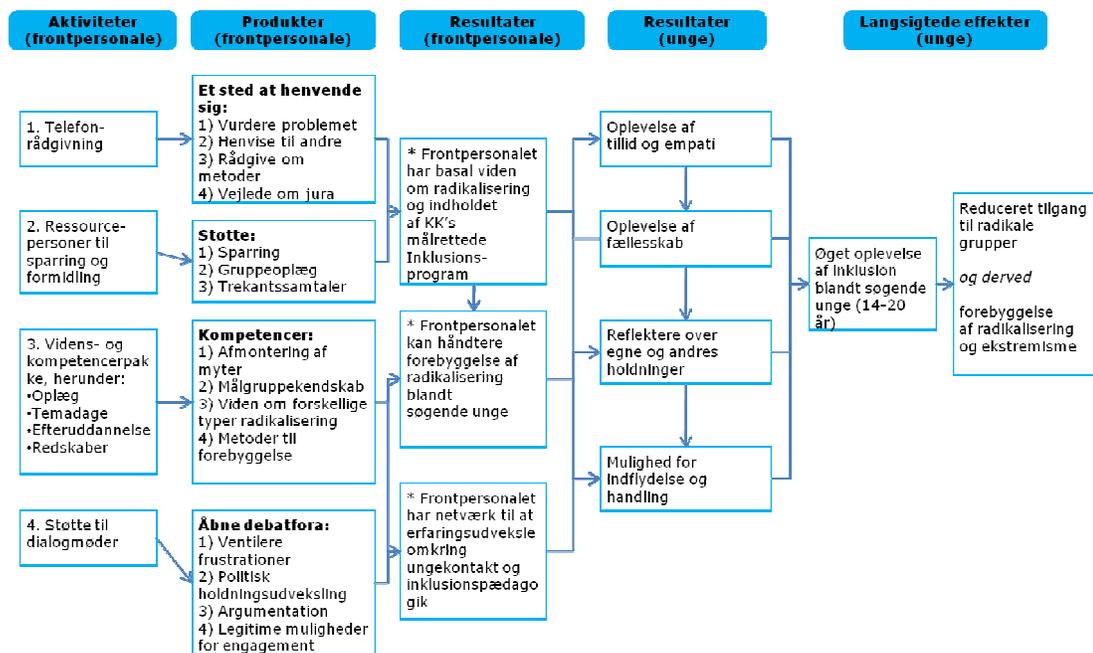
Den primære målgruppe for hele programmet er kommunens frontpersonale; bl.a. lærere på skoler, uddannelsesvejledere, pædagoger, klub-medarbejdere og gadeplansmedarbejdere mv. Kommunens personale tilbydes alle elementer i programmet. Den sekundære målgruppe er andre voksne med ungekontakt såsom medarbejdere på privatskoler og ungdomsuddannelser mv. De vil blive tilbudt programmets videns- og kompetencepakke samt dialogfora.

Programmet tager højde for, at der kan være forskellige behov for viden og redskaber blandt frontpersonalet.

Herved vil programmets delformål være:

- At formidle basal viden om radikaliserende og ekstremisme til medarbejdere med ungekontakt
- At styrke medarbejdernes kontakt og dialog med udsatte og/eller marginaliserede unge der kan være tiltrukket af radikale grupper eller ideologier.
- At øge netværk mellem forskellige medarbejdergrupper mhp. øget erfaringsudveksling og pædagogisk læring og udvikling.

I nedenstående figur præsenteres programmets forandringsteori og aktiviteter.

Telefonrådgivning

Formål: At rådgive kommunens frontpersonale der er bekymret for unge omkring mulig tiltrækning til ekstreme grupper/ideologier, modtage forespørgsler på temadage, oplæg, efteruddannelse og dialogmøder, vejlede om juridiske retningslinier. Desuden kan der henvises til andre relevante tilbud fx Integrationsministeriet, Politiet eller Socialforvaltningen. Derved falder telefonlinien ikke ind under notatpligt med de dertilhørende juridiske forpligtigelser, og underretningspligten påhviler frontpersonalet.

Organisering:

Telefonen vil som udgangspunkt være åben fra kl. 10-15 på alle kommunale arbejdsdage. De ansatte på telefonrådgivningen er efteruddannet i konfliktløsning og ungekontakt, samt forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme.

Ressourcepanel til sparring og formidling

Formål: At etablere et netværk af minimum 15 mentorer der kan understøtte kommunens frontpersonale i faglig sparring, understøtte VINKs formidling (temadage, oplæg mv.) eller indgå i trekantssamtaler mellem den unge og den bekymrede frontmedarbejder eller enkeltsamtaler med den unge på medarbejderens opfordring.

Organisering: Ressourcepersonerne vil som udgangspunkt være frivilligt tilknyttede, der underskriver en tavshedserklæring. De vil blive udvalgt på baggrund af en ansættelsesprocedure og udvalg, hvor fagpersoner fra forskningsverdenen vil indgå og vurdere ansøgenes faglige erfaringer med radikaliserings inden for radikal islamisme, voldelig højreradikalisme og militant venstreradikalisme, herudover tages hensyn til faglig baggrund, køn og sprogkunderskaber. Desuden vil ressourcepersonerne blive uddannet i konfliktløsning og forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme i samarbejde med Århus Kommune og Integrationsministeriet og bliver understøttet af TaskForce Integration.

Videns- og kompetencepakke

Formål: At øge kommunens frontpersonales viden om radikaliserings og metoder til forebyggelse. Pakken indeholder frivilligt tilbud om opmærksomhedsoplæg, temadage, kurser til

efteruddannelse med oplæg fra eksperter, introduktion af værktøjer, samt gruppearbejde og debat. Videns- og kompetencepakken kan desuden stilles til rådighed for medarbejdere i statslige uddannelsesinstitutioner og privatskoler. Der iværksættes en markedsførings- og formidlingsindsats af tilbud i forbindelse med Videns- og kompetencepakken, der vil formidle programmet og dets tilbud på hjemmeside, i foldere samt relevant undervisningsmateriale.

Organisering: Videns- og kompetencepakken vil blive udarbejdet i samarbejde med en række universiteter herunder Københavns Universitet, Aarhus Universitet, DIIS samt Integrationsministeriets demokratikontor, TaskForce Integration og eksperter med erfaring fra Amsterdam og Birmingham i undervisningssammenhæng.

Åbne debatfora

Formål: At skabe åbne fora, hvor de unge kan ventilere frustrationer, fremføre deres argumenter, deltage i politisk holdningsudveksling med kommunens frontpersonale og andre voksne med ungekontakt og blive præsenteret for legitime demokratiske muligheder for engagement. Derved får de unge mulighed for at reflektere over deres holdninger i en ligeværdig dialog.

Organisering: Debatfora organiseres i samarbejde med voksne med ungekontakt. Der arrangeres dialogmøder og debatarrangementer, der har fokus på det engagement og de frustrationer, som danner grobund for at søgende unge og i yderste konsekvens bliver radikaliserede. TaskForce Integration vil desuden blive inddraget i arbejdet.

Aktivitetsmål for programmet

Programmet forudsætter frivillig deltagelse og er dermed baseret på rekvirering. Via markedsføring og programmets ressourcer opstilles følgende forventede aktivitetsmål:

- Programmets aktiviteter operationaliseres og konkretiseres i samarbejde med frontpersonalet på baggrund af mindst 10 opsøgende møder.
- 7 opmærksomhedsoplæg af kortere varighed til frontpersonalet, der som udgangspunkt kan berøre i alt. 300 personer.
- 5 temadage for frontpersonalet, der som udgangspunkt kan berøre i alt. 400 personer.
- 5 kurser til efteruddannelse af i alt 150 frivilligt deltagende frontpersonale i 2010.
- 3 dialogmøder i samarbejde med relevante aktører for unge i alderen 14-20, dialogmøderne kan involvere 200 unge.
- Telefonrådgivning: Efter behov.
- Mentorstøtte, 15 mentorer over 2 år, der kan benyttes efter behov.

Succeskriterier:

- At 70 % af frontpersonalet, der har haft kontakt til programmet, har opnået en basal viden om radikaliserings og ekstremisme.
- At 60 % af frontpersonalet, der har haft kontakt til programmet, kan håndtere forebyggelse af radikaliserings blandt søgende unge.

Effektmaal:

- At reducere tilgangen til radikale grupper blandt søgende unge i alderen 14-20 år og derved forebygge radikaliserings og ekstremisme.

Programmet er rettet mod hele København.

Organisering

- Programmet er forankret i Kontor for Integrationservice i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i samarbejde med TaskForce Integration.
- Følgegruppe med repræsentation fra Socialforvaltningen (centralt og decentralt), Børne- og Ungdomsforvaltningen (centralt og decentralt), Kultur- og Fritidsforvaltningen, SSP-København, Københavns Politi, BUPL, Gymnasielærerforeningen, Danmarks Lærerforening, Danske Erhvervsskoler, Socialrådgiverforeningen.
- Partnerskab med Integrationsministeriet, Århus Kommune og Politiets Efterretningstjeneste om metodeudvikling og erfaringsopsamling for mentorer/ressourcepersoner i den tidlige forebyggelsesindsats under EU-projektet 'Afradikalisering - målrettet intervention og mentorstøtte'.

- Tæt samarbejde med anerkendte eksperter på området, herunder: Københavns Universitet, Aarhus Universitet, DIIS og eksperter, der har erfaring med forebyggelse af radikalisering i Amsterdam og Birmingham. Herved opnås løbende sparring på programmet.

Dokumentation

Evalueringen af inklusionsprojektet baserer sig på registreringer og vurderinger, der knytter sig til aktiviteter og effekter. Disse er registreret i aftaleskemaet. Der er bl.a. foretaget registreringer af frontmedarbejdernes viden om radikalisering og lign., ligesom der er gennemført deltagerevalueringer ved en række af de gennemførte aktiviteter. Der gennemføres en ekstern evaluering af det samlede initiativ, der endnu ikke er afsluttet

5.6 Gadeplansarbejde og udvidet åbningstid (BUF)

Børne- og ungdomsforvaltningen råder over flere aktiviteter, som har kriminalpræventiv effekt og som har modtaget støtte via Sikker By-midlerne. Aktiviteterne vil i dette afsnit blive præsenteret hver for sig, om end de efterfølgende faser af forandringsteorien vil behandle aktiviteterne samlet.

Gadeplansarbejde, Ydre Nørrebro

Ydre Nørrebro har en gruppe på 16 gadeplansmedarbejdere, der repræsenterer et bredt udsnit af faglighed, eksempelvis lærere, pædagoger, uddannede mv. Gadeplansarbejdet handler om at screene lokalområdet for unge, der hænger meget ud i gaderne og er kriminalitetstruede og/eller er utryghedsskabende for lokalmiljøet.

Gadeplansarbejde, Brønshøj

Distrikt Brønshøj har ligeledes et gadeteam, der består af 3 fuldtidsansatte, hvoraf den ene medarbejders løn udelukkende er finansieret via Sikker By-tilskuddet. Arbejdet består i at være opsøgende i forhold til de unge, der opholder sig meget på gaderne i lokalområdet, og som har en uhensigtsmæssig, kriminalitetstruet adfærd. Gadeteamet sørger endvidere for at arrangere forskellige både kortere og længerevarende udflugter.

Udvidede åbningstider, Nørrebro

Aktiviteter under Børne- og Ungdomsforvaltningen foregår i ungdomsklubberne, hvor særligt First Floor på Nørrebro har modtaget økonomisk støtte fra Sikker By-puljen. Desuden har pigeklubben, ligeledes på Nørrebro, mærket virkningen af midlerne, idet denne har fået mulighed for at udvide sine åbningstider. Medarbejderne i Pigeklubben er endvidere holdt op med at udføre gadepatruljering omkring klubben, da gadeplansmedarbejderne nu har fået ressourcer til at varetage denne funktion.

Det virker irrelevant at beskrive pigeklubben i samme forbindelse, som det opsøgende gadearbejde, da projekterne er for forskellige. Dog er det et godt eksempel på variationen og bredden af kriminalitetsforebyggende aktiviteter. Pigeklubben blev ikke direkte tiltænkt de 350.000 kr., der blev skænket bydelen. Alligevel bruges pengene indirekte, idet Børne- og Ungdomsforvaltningen besluttede at udvide åbningstiderne efter behov.

Udvidede åbningstider, Brønshøj

De udvidede åbningstider i Brønshøj har udmøntet sig lidt anderledes end på Nørrebro. I Brønshøj har man udvidet åbningstiderne i områder efter behov. Dette vil sige, at det ikke er bestemte klubber mv., der har haft udvidede åbningstider, men derimod har dette været spredt over hele bydelen. Har der eksempelvis været uro i et område, og har man vurderet, at der har været et akut behov, har man udvidet åbningstiderne og/eller lavet aktiviteter netop der.

Nedenstående tabeller illustrerer gennemførte aktiviteter i gadeplansarbejdet.

Gennemførte aktiviteter på Nørrebro

- Gadeplansmedarbejdere har haft kontakt til 30-50 unge i april - oktober og 10-30 unge i oktober - april (opgørelser pr. vagt)
- Der er ca. 80 – 100 unge, som gadeplansmedarbejderne ofte har kontakt med og som indgår i målingen. Dernæst kan det være udvalgte unge som gadeteamet i en periode har fokus på med brobygning til fx en klub
- Gadeplansarbejdet foregår 4-7 gange pr. uge
- Ca. 193 unge er støttet med henblik på at forbedre den unges skole-/uddannelsessituation
- Ca. 277 unge er støttet med henblik på, at den unge i gang med et sundt fritidsliv
- Ca. 54 unge er støttet med henblik på at forbedre den unges kontakt til sin familie. I enkelte tilfælde har der været direkte dialog med forældrene.

Gennemførte aktiviteter i Brønshøj

- Gadeplansmedarbejderne har haft kontakt til 230 børn/unge
- Gadeplansarbejdet foregår i Tingbjerg Utterslevhuse
- 102 børn/unge indgår i målingen
- 39 unge har fået støtte med henblik på at forbedre den unges skole-/uddannelsessituation
- 79 unge har fået støtte i forhold til at få den unge i gang med et sundt fritidsliv
- 6 unge har fået støtte i forhold til at forbedre den unges kontakt til sin familie gennem dialog med alle parter (fx forældre, skolelærere mv.).

Nedenstående tabeller illustrerer gennemførte aktiviteter i udvidet åbningstid.

Gennemførte aktiviteter på Nørrebro

- 189 indmeldte unge har deltaget i aktiviteter i en af de udvidede åbningstider
- 340 dage om året har der i perioden været udvidet åbningstid 30 timer ugentligt
- 85 % af medlemmerne har deltaget i en aktivitet i den udvidede åbningstid, hvor de ellers ville være på gaden/gården/kældere/på Strøget
- I den udvidede åbningstid er der et dagligt fremmøde på:
  - 40-65 unge i september - april
  - 25-40 unge april - september
  - 20-40 forældre, som søger vejledning pr. måned
- En medlemsregistrering fra 2008 viser, at 50 % af de unge har forældre, hvor begge er på overførselsindkomst, 99 % har ikke etisk dansk baggrund, 4 unge har forældre, hvor begge er i arbejde
- 30 unge har medarbejderne særlig opmærksomhed på, idet de har en uhensigtsmæssig, kriminalitetstruet adfærd
- 34 % unge vurderes at have profiteret af tilbuddet.

Gennemførte aktiviteter i Brønshøj

- 241 børn/unge har deltaget i en aktivitet i en af de udvidede åbningstider. 72 % unge, der benytter tilbuddet, vurderes som havende en uhensigtsmæssig, kriminalitetstruet adfærd
- Følgende bydele/skoledistrikter har gennemført aktiviteter: Tingbjerg/Utterslevhuse, Voldparken/Gadelandet og Bellahøj husene/Hegnshusene
- Den udvidede åbningstid har været tilbudt i 215 dage
- 88 % af de børn/unge, der har deltaget i en aktivitet i den udvidede åbningstid, ville ellers have været på gaden/hængt ud i butikcentre eller lign.
- 74 % unge vurderes at have profiteret af tilbuddet (Tingbjerg: 98, Voldparken: 15, Bellahøj: 66).

Problemstilling

På Nørrebro – såvel som i Brønshøj – færdes en del unge i gaderne. Kendetegnende for disse unge er, at de mangler tilbud i hverdagen samt er kriminelle eller kriminalitetstruede. De udviser en uhensigtsmæssig og truende adfærd, hvilket skaber utryghed blandt beboere og ansatte i lokalområderne. Mange af de unge har mistet kontakten til skolesystemet, og hverdagen er præget af mangel på voksenkontakt. De unge har således brug for aktivitetsmuligheder samt positive relationer til voksne, hvilket de udvidede åbningstider i klubber mv. og de opsøgende gadeteams kan bidrage med.

Målgruppe

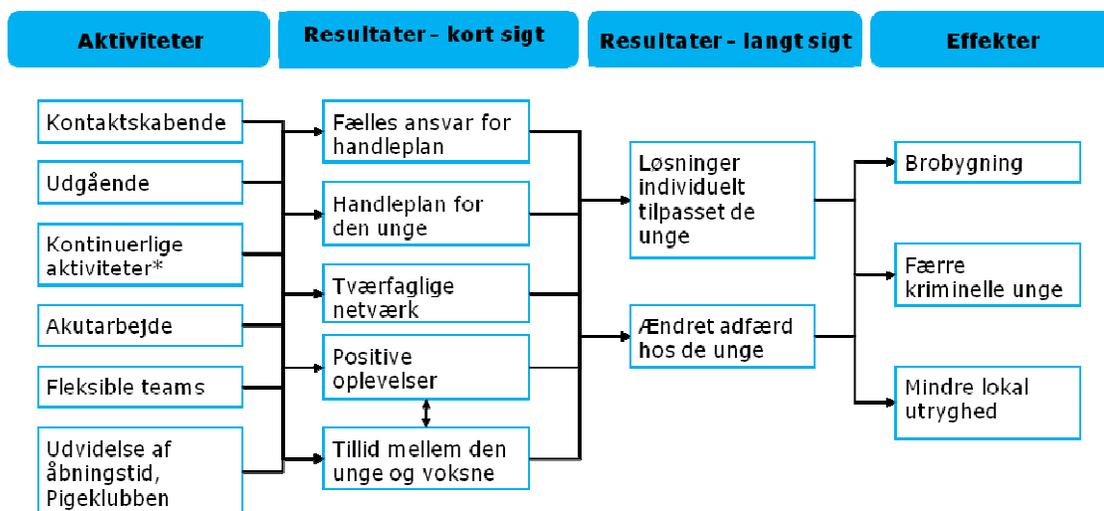
Projekterne henvender sig officielt til børn/unge mellem 10 og 18 år. I praksis udvides disse aldersgrænser i begge ender, idet medarbejderne ikke afviser yngre eller ældre børn/unge, hvis de har problemer. Der er en overvægt af drenge blandt de unge, og det skønnes, at 80-90 % er af anden etnisk baggrund end dansk.

De unges generelle karakteristika er, at de ofte optræder i grupper, er kriminalitetstruede eller allerede kriminelle og har et råt sprog. Mange beskrives endvidere som værende økonomisk fattige og manglende basale sociale kompetencer. Rent geografisk har de unge et stærkt lokalt tilhørsforhold, og de føler sig hurtigt isolerede og set ned på, hvis de bevæger sig væk fra det kendte område.

Projekterne beskæftiger sig også med en sekundær målgruppe, der består af *almindelige* unge – eksempelvis med traditionelle teenageproblemer – og hvor arbejdet handler om at bygge bro til andre systemer, fagpersoner, aktiviteter, ungerådgivninger, skolevejledere m.m.

Forandringsteori

I dette afsnit præsenteres den grafiske fremstilling af forandringsteorien for Børne- og ungdomsforvaltningens kriminalpræventive indsatser, herunder hvordan de inkluderede faktorer er afhængige af hinanden. Indholdet i figuren uddybes i de efterfølgende afsnit.

Den overordnede langsigtede virkning af Børne- og Ungdomsforvaltningens aktiviteter er, at færre unge bliver kriminelle. Dette hører sammen med færre voldelige unge på gaderne og dermed også en større tryghed for beboerne i lokalområdet. Samtidig vil projekterne medvirke til generel brobygning, hvor alle unge samles op i systemet.

For at opleve færre kriminelle unge og dermed mindre lokal utryghed, er det ofte afgørende, at den unge har fået en individuelt tilpasset løsning, således at denne opleves som "rigtig" for den unge. Løsningen kan eksempelvis være praktikpladser, skolepladser eller jobstart, hvilket endvidere sikrer brobygning, hvor alle de unge har en konkret og langsigtet handleplan.

Fravær af kriminalitet indebærer desuden, at de unge ændrer adfærd og tiltrækkes af sunde, lovlige interesser og beskæftigelser.

De langsigtede resultater muliggøres af en række forhold, der kan opnås på kort sigt.

Det er ekstremt vigtigt at opnå den unges tillid, for at gadeplansarbejdet skal virke, således at den unge gennemgår en adfærdsændring. Dette indebærer eventuelt at sende den unge videre til en fagperson, der kan hjælpe med den konkrete problematik og/eller at skabe kontakt mellem den unge og en kollega, der – af personlige eller faglige årsager – har bedre forudsætninger for at nå den pågældende unge.

Positive oplevelser i form af aktiviteter og ture medvirker til opbygning af tilliden mellem de unge og medarbejderne, hvilket kan bidrage til udvikling af de unges sociale kompetencer. Det fremhæves som væsentligt at komme væk fra lokalmiljøet for at lære de almindelige sociale spilleregler. Endvidere er det afgørende for den enkelte medarbejder at have positive oplevelser med de unge for at bevare det positive syn på de unge.

Individuelt tilpassede løsninger for de unge sikres via tværfagligt samarbejde og ikke mindst et fælles ansvar for udarbejdelse af handleplaner for de unge.

Indholdet i aktiviteter

Konstruktivt samvær gennem forskellige aktiviteter er medvirkende til at skabe en tillidsfuld relation. Gadeplansarbejderne befinder sig ude i gaderne og er opsøgende i forhold til de unge, der færdes dér. I Pigeklubben og First Floor er de positive oplevelser øget via udvidede åbningstider.

Kontinuerlige aktiviteter medvirker til såvel tværfaglighed, tillid og udarbejdelse af handleplaner, idet aktiviteterne indebærer brobygning, kontaktpersonordninger, netværksarbejde og ikke mindst konstruktivt samvær mellem voksne og de unge.

Fleksible teams muliggøres af de øgede økonomiske ressourcer. Disse teams øger sandsynligheden for, at andre kan følge op på en kollegas kontakt til en ung, der dermed har sværere ved at blive *tabt* i systemet.

Endelig indbefatter gadeplansarbejdet akutarbejde, hvor en af medarbejderne på alle døgnets tidspunkter kan tilkaldes i tilfælde af uroligheder. På denne måde udnytter man den eksisterende kontakt til de unge, som dermed oplever fælles ansvar og lettere falder til ro grundet det allerede eksisterende kendskab til gadeplansarbejderen. Desuden oplever lokalområdet en hurtigere tackling af problemer, hvilket fører til større tryghed.

I forbindelse med gadeplansarbejdet på Nørrebro har dette bevirket, at der er en kontinuerlig og synlig indsats for unge, der opholder sig meget på gaden. Antallet af unge, gadeteamet møder, varierer meget fra vagt til vagt og er afhængig af vejr, arrangementer, årstid fx eksamenstid, vinter og sommertid. Der er unge, gadeteamet ofte møder og er i dialog med. Gadeteamet har i løbet af 2009-10 fået henvendelser fra forskellige samarbejdspartnere omkring behov for særlig opmærksomhed på børn og unge, som fx SSP, politiet, bekymrede beboere, forskellige forvaltninger, forældre.

I relation til udvidede åbningstider på Nørrebro har BUF udpeget en klub placeret i udsatte boligsociale områder med behov for kontinuerlige, faste tilbud til unge i eftermiddagstimerne, weekender og ferier, således at de unge har et alternativ til gaden/gården og kældere med mulighed for uhensigtsmæssig adfærd. Det er et tilbud, der støtter de unge i forhold til uddannelse, job, positiv fritidsliv samt dialog med forældrene.

Udvidet åbningstid i Brønshøj er defineret som enten konkret udvidelse af en matrikelfast klubs ordinære åbningstid eller som udvidelse af aktiviteterne i et givent område målrettet en given målgruppe. Således har en aktivitet kunnet foregå over en weekend, hvor udvalgte unge fra Voldparken har kunnet deltage. Mens en klub i Bellahøj har haft udvidet åbningstid gennem hele perioden på alle hverdage om eftermiddagen for større børn og unge i bydelen.

Dokumentation

Evaluering af udvidet åbningstid og gadeplansindsatsen baserer sig på konkrete registreringer og frontmedarbejderes vurderinger.

Der er eksempelvis registreret antallet af dage, der har været udvidet åbningstid, ligesom gadeplansarbejdere i bestemte perioder har foretaget en optælling af de unge, de har været i kontakt med.

5.7 Second Chance

Second Chance Ungdomsskolens 8.-9. klasse er et undervisningstilbud, som er en del af Sikker By-aktiviteterne i Københavns Kommune. Budgettet er på nuværende tidspunkt omkring 2 mio. kr.

Tilbuddet retter sig mod unge, som af forskellige årsager har mistet kontakten til det traditionelle uddannelsessystem. Undervisningen er helhedsorienteret og indbefatter såvel sociale som faglige aspekter. Der undervises i et begrænset udvalg af fag – engelsk, dansk og matematik.

Tilbuddet blev påbegyndt september 2007 med to lærere og en elevkapacitet på 12-16 unge på 8.-9. klasses trin. Den nuværende status er, at dette års elevgruppe har afsluttet eksamen i sommeren 2009. Der har været udskiftning af enkelte elever undervejs.

Tilbuddet er med Sikker By-midler blevet udvidet med én lærer og fem elever, mens yderligere én lærer blev ansat pr. 1. august 2009, hvor elevantallet samtidig blev øget til 25-30 elever.

Visitationen til ungdomsskolens 8.-9. klasse forløber således, at det meldes ud i systemet, når der er nyt optag, hvorefter alle med eventuel interesse – sagsbehandlere, forældre, OPS-medarbejdere m.fl. – kan rette henvendelse til den centrale visitator, som er bydelsdækkende. Det opleves, at de, som indstiller, generelt er gode til at forstå, hvilken målgruppe der kan få gavn af dette tilbud.

Gennemførte aktiviteter	
I perioden 2009-2010 er der gennemført i alt 34 ungeforløb. Heraf er syv elever blevet udsluset inden skoleårets afslutning.	

Opnåede effekter			
Område	Før	Efter	Andel med positiv udvikling
Unddraget sig undervisning ²⁰	85 % (23)	26 % (7)	59 %
Opbakning til skolegang fra familien	67 % (18)	85 % (23)	19 %
Deltager ikke i fritidsaktiviteter	67 % (18)	11 % (3)	56 %
Opbakning til sundt fritidsliv fra familien	52 % (14)	63 % (17)	13 %
Kritisk/ustabil/uhensigtsmæssig familiesituation (fx et højt konfliktniveau)	41 % (11)	44 % (12)	-9 %
Risiko for at begå kriminalitet	85 % (23)	26 % (7)	70 %
Dårligt selvværd	100 % (27)	26 % (7)	74 %

Foruden de effekter som før- og eftermålingen viser, viser evalueringen følgende effekter af projektet. Som det fremgår af forandringsteorien, er det målsætningen med indsatsen, at udsatte unge får gennemført en formel uddannelse og har en plan for deres fremtid. I forhold til disse målsætninger har Second Chance opnået følgende:

- Alle elever har et gennemsnitligt fremmøde på 80 %
- Alle elever, der har afsluttet 9. Klasse, har gennemført eksamen.

²⁰ Tallet er baseret på andelen, der kan finde ud af at gå i skole i eftermålingen, mens førmålingen vedrører andelen der unddrager sig skole.

I forhold til udslusning til andre tilbud viser en opgørelse følgende:

Efterskole (9. kl.)	1
Produktionsskole	3
10. klasse/10 skoleår	5
Fortsætter i 9. kl. i Ungdomsskolens 8 + 9. klasse	11
VUC	1
Erhvervsuddannelse – inkl. 1 Ny Mesterlære-plads	4
Arbejde	1
Kommunal foranstaltning	1

Udslusning i løbet af året

Anden kommune	1
Efterskole	1
Grupperne	1
U-turn (dagtilbuddet med undervisning)	1
Kommunal foranstaltning	3 ²¹

I alt 34 elever

Generelt oplever over halvdelen af eleverne forbedringer i forhold til et aktivt fritidsliv, mindsket risiko for at begå kriminalitet og dårligt selvværd.

Problemstilling

Tilbuddet er målrettet unge, som af forskellige årsager mister kontakten til skolesystemet. Konsekvensen af fravær af kontakten er, at mange unge at lave om på døgnrytmen, således at de lever om aftenen og natten, og erfaringen er, at mange udvikler et misbrug, primært af hash. Vurderingen er, at disse unge er kriminalitetstruede grundet den manglende kontakt til såvel voksne som uddannelsessystemet, men også grundet behovet for at skaffe penge til misbruget. Hidtil har der ikke eksisteret tilbud, som rettede sig mod denne afgrænsede gruppe.

Målgruppe

Indsatsen retter sig mod unge på 8.-9. klassetrin, som ikke modtager undervisning i folkeskolen. Det er kendetegnende for målgruppen, at de ikke kan finde sig til rette med klassestørrelserne og/eller undervisningsformen i folkeskolen. Mange af de unge, som visiteres til indsatsen, har ikke modtaget undervisning i op til et år inden dette tilbud.

De unge har mange forskellige problemstillinger, om end det er kendetegnende, at de har lavt selvværd, mangler tro på fremtiden, har svært ved at koncentrere sig og trives bedst i mindre grupper. De søger anerkendelse og oplever ikke at få denne i almindelige folkeskoler, hvor overskuddet ikke er dertil. Skoletilbuddet henvender sig til unge, som tidligere har udvist negativ adfærd i skolen. De er dog ikke udadreagerende eller voldelige, idet tilbuddet primært ikke yder en socialpædagogisk. Eleverne skal derfor kunne opføre sig ordentligt, så ordentligt som man kan forvente det af en typisk teenager.

Deres faglige niveau er generelt ikke alderssvarende. Mange starter derfor forfra med engelsk og matematik. Lærerne oplever dog, at de er motiverede for at lære – på varierende niveau.

Målgruppen er trætte af at blive stigmatiserede, som underlige eller afvigende. Derfor anvendes betegnelsen *Ungdomsskolens 8-9. klasse* bevidst af lærerne, og lærerne gør meget ud af at tale om stedet som en skole og omtale de unge som elever. De unge kender således ikke selv til betegnelsen *Second Chance*.

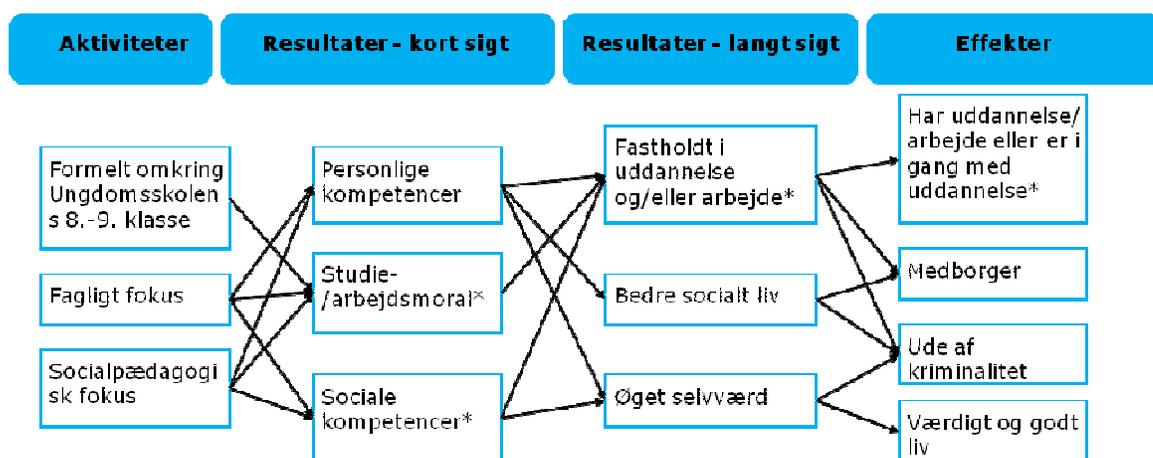
²¹ Kommunal foranstaltning er bl.a. placering af den unge i ungdomscenter eller ungdomspension kombineret med undervisning. Men det er også indlæggelse på psykiatrisk afd. Ofte i et samarbejde mellem SOF og BUF.

Kønsfordelingen er nogenlunde lige. Det samme gælder etnicitet, hvor der på nuværende tidspunkt er 50 % elever af danske forældre, mens den anden halvdel er af anden etnisk herkomst. Dette bliver dog anderledes på næste hold, som kommer til at bestå af danske unge af danske forældre.

Alle elever beskrives som kriminalitetstruede, og cirka halvdelen af eleverne har været involveret i kriminalitet karakteriseret ved "småting" som vold, checkfalskneri, tyveri.

Forandringsteori

I dette afsnit præsenteres den grafiske fremstilling af forandringsteorien for Ungdomsskolens 8.-9. klasse. Indholdet i figuren uddybes i de efterfølgende afsnit.

* Markeringen viser, hvilke elementer det blev vurderet, at det ville være relevant at opstille effektmål for.

Den primære langsigtede effekt af skoletilbuddet er at de unge, som har taget Ungdomsskolens 8.-9. Klasse, ikke er en del af det kriminelle miljø.

Risikoen for, at unge havner i kriminalitet, nedsættes, hvis de unge er i uddannelse eller har tilknytning til arbejdsmarkedet. Derudover handler det om at få de unge til at føle sig som inkluderede medborgere i samfundet og fællesskabet.

Overordnet giver skoletilbuddet på længere sigt de unge større mulighed for at opnå et værdigt og godt liv. Det værdige og gode liv indbefatter, at de unge udvikler sig til ansvarlige mennesker, der tror på sig selv samt kan reflektere over – samt acceptere – både fortid og fremtid.

Der er flere skridt på vejen til at nå de ovenstående langsigtede effekter.

Tilknytning til uddannelse/arbejdsmarkedet kræver, at den unge fastholdes i systemet og endvidere øger sit selvværd og har en tro på fremtiden. Ungdomsskolens 8.-9. klasse hjælper hertil, ved at eleverne får taget folkeskolens afgangsprøve i mindst ét fag, ligesom lærerne sikrer, at elevens fremtid er afklaret i form af videre uddannelse eller eventuelt arbejde, inden skolen afsluttes.

For at forblive fastholdt i arbejde eller uddannelse er det desuden væsentligt, at den unge har selvværd, hvilket blandt andet handler om at være afklaret om ressourcer og muligheder samt at tro på en positiv fremtid.

Såvel et bedre socialt liv som tilknytning til uddannelse eller arbejde kan give den unge følelsen af at være inkluderet som medborger i samfundet.

De unge har ofte oplevet mange svigt, hvorfor det er essentielt at have nogle sunde, positive relationer til voksne, hvilket lærerne arbejder bevidst med. På kort sigt lærer de unge at indgå i sociale sammenhænge, ligesom de oplever at kunne få hjælp til håndtering af diverse problemer, faglige som personlige. Sociale kompetencer i klasselokalet handler eksempelvis også om at lære at række hånden op, når man ønsker at tale. Man danner hermed fundamentet til at få et bedre socialt liv på længere sigt. Et bedre socialt liv handler også om, at de unge har nogle fornuftige fritidsaktiviteter, der giver dem en meningsfuld tilværelse, og som holder dem væk fra kriminalitet.

Ungdomsskolens 8.-9. klasse vil på forholdsvis kort tid give resultater, som hjælper til fastholdelse i uddannelsessystemet eller til at komme ud på arbejdsmarkedet. De unges fremskridt/mål skrives i de lovpligtige uddannelsesplaner, der udarbejdes for alle elever. Et andet kortsigtet resultat er, at de unge lærer at gå i skole, oplever faglig succes og gennemfører praktikforløb.

Underviserne er alle læreruddannede og tager udgangspunkt i elevens faglige niveau. De unges faglige udvikling har således betydning, om end niveauet fastlægges efter den enkelte elevs tidligere erfaringer og således ikke efter alders- eller klassetrin. En væsentlig faktor i de unges faglige udvikling er, at forældrene tager medansvar for skolegangen. Dette kan synes unaturligt for nogle forældre, idet de selv enten slet ikke eller kun kortvarigt har gået i skole.

De sociale og faglige resultater kan ikke stå alene, idet projektets målgruppe har personlige problemer af varierende grad. Af denne årsag rettes indsatsen også mod at forbedre de unges personlige kompetencer, således at de opnår øget selvværd og selvindsigt, bliver i stand til at se og opleve egne ressourcer, kan reflektere over deres handlinger og ikke mindst forstå værdien af en stabil levevis (uden kriminalitet og hurtige penge). Øgede personlige kompetencer opnås blandt andet via åbne dialoger, hvor lærerne forholder sig fordomsfrit til de unges problemer. Det væsentlige er at fastholde dialogen om konsekvenserne af en given handling. Lærerne viser hermed, at de – problemerne til trods – stadig interesserer sig for den/de unge.

Indholdet i aktiviteterne

De ovennævnte kort- og langsigtede resultater opnås via forskellige indsatser for Ungdomsskolens 8.-9. klasse.

Der arbejdes med de unges faglige udvikling og fastholdelse i uddannelse/arbejde via en helhedsorienteret tilgang til eleven. Først og fremmest skal de unge rekrutteres til Ungdomsskolens 8.-9. klasse, og derfor er det afgørende, at de rette personer som lærere, forældre, sagsbehandlere kender til projektet og dermed er i stand til at indstille personer, der matcher målgruppen.

Ungdomsskolens 8.-9. klasse er forankret i det ordinære skolesystem, hvorfor det, af både elever, forældre og lærere ikke opleves som et *projekt*, idet denne betegnelse øger risikoen for yderligere stigmatisering.

Udgangspunktet er elevens faglige niveau, hvorved det sikres, at tilbuddet ikke blot bliver af socialpædagogisk karakter. Dette understreges endvidere, når de unge gennemgår såvel praktisk som brobygningsforløb og introduktionskurser. Sidstnævnte dog kun på 8. klassetrin ifølge lovgivningen.

Lærerne fokuserer som ovenfor nævnt meget på de unges selvværd; at dette er afgørende for troen på sig selv og lysten til at lære. Selvværdet styrkes via en nær kontakt til den unge og via individuel vejledning. I den forbindelse fremhæves vigtigheden af at acceptere den unge uanset nutidige og fortidige handlinger.

I det hele taget er lærernes tilgang til de unge af afgørende betydning, og denne er derfor baseret på aktiviteter præget af tid, fleksibilitet, spejling af adfærd, fokus på hele den unges liv

og ikke mindst kontakt til professionelt netværk, således at de unges netværk fastholdes i positive relationer med henblik på fastholdelse i uddannelse og/eller arbejde.

Afslutningsvis har det afgørende betydning, at kontakten til forældrene holdes tæt for at opnå opbakning til eleven fra alle fronter.

Dokumentation

I forbindelse med effektmåling af projekt Second Chance er der foretaget en baselinemåling og en eftermåling. Resultaterne af disse målinger er registreret i det aftaleskema, Rambøll har udarbejdet.

Opgørelserne baserer sig primært på de involverede kontaktlæreres eller kontaktpersoners vurdering af den unge i forhold til de opstillede parametre, såsom hvor mange unge der har et stabilt fremmøde, hvor mange unge der har et sundt fritidsliv mv. De opgørelser, der drejer sig om, hvor mange unge der går til og gennemfører eksamen, baserer sig på opgørelser fra eksamenslister.

5.8 Udvidet åbningstid (KFF)

Kultur- og Fritidsforvaltningen har modtaget støtte fra Sikker By-puljen til at udvide eksisterende åbningstider. Det samlede budget på 2 mio. kr. årligt, er placeret i 7 indsats, hvilket inkluderer idrætshaller, svømmehaller og en forening, og som varierer med hensyn til målgruppe, geografisk placering samt ugedage, hvor åbningstiderne er udvidet.

Nogle af projekterne er udelukkende af kriminalpræventiv art, mens andre henvender sig til mere sammensatte målgrupper (se endvidere efterfølgende afsnit).

Gennemførte aktiviteter

- 4.722 unge mænd har deltaget i aktiviteter i en af de udvidede åbningstider
- Der har været udvidet åbningstid i 142 dage i haller
- 1.929 piger/kvinder har deltaget i aktiviteter i svømmehallerne

Resultaterne fra en stikprøve i 3 tælleuger i Nørrebrohallen blandt 100 børn og unge viser følgende:

- 53 % af deltagerne ville ellers have været på gaden/hængt ud i butikcentre eller lign.
- 100 % af de unge er glade for tilbuddet
- 60 % af de unge har benyttet tilbuddet mere end 10 gange, 13 % unge har benyttet tilbuddet 6-10 gange, 13 % har benyttet det 1-5 gange og 9 % unge er engangsbrugere.

Problemstilling

Det er et problem, at området omkring idrætshallerne er præget af unge, som laver uro/kriminalitet og skaber utryghed blandt brugere og personale i hallerne og/eller blandt befolkningen i lokalområderne. De unge har lidt eller intet kendskab til fritidstilbud, hvorfor de mangler et alternativ til gadelivet.

Derudover oplever Kultur- og Fritidsforvaltningen en øget efterspørgsel på flere tider i sportshallerne for enkelte borgere samt mulighed for benyttelse af svømmefaciliteter for kvinder, der ikke ønsker at bade sammen med mænd.

Målgruppe

Ved inddragelse af samtlige af Kultur- og Fritidsforvaltningens projekter, der er støttet via Sikker By-midlerne, bliver målgruppen forholdsvis bred, idet nogle af projekterne retter sig mod flere målgrupper. Årsagen er, at projekterne hver især tager udgangspunkt i deres lokale forhold og problemstillinger, hvilket KFF anser for at være en force for projekternes effekt. Alligevel er det en udfordring for forandringsteorien og dermed evalueringsprojektet, som skal behandle forskellige målgrupper, indsats og virkninger under ét.

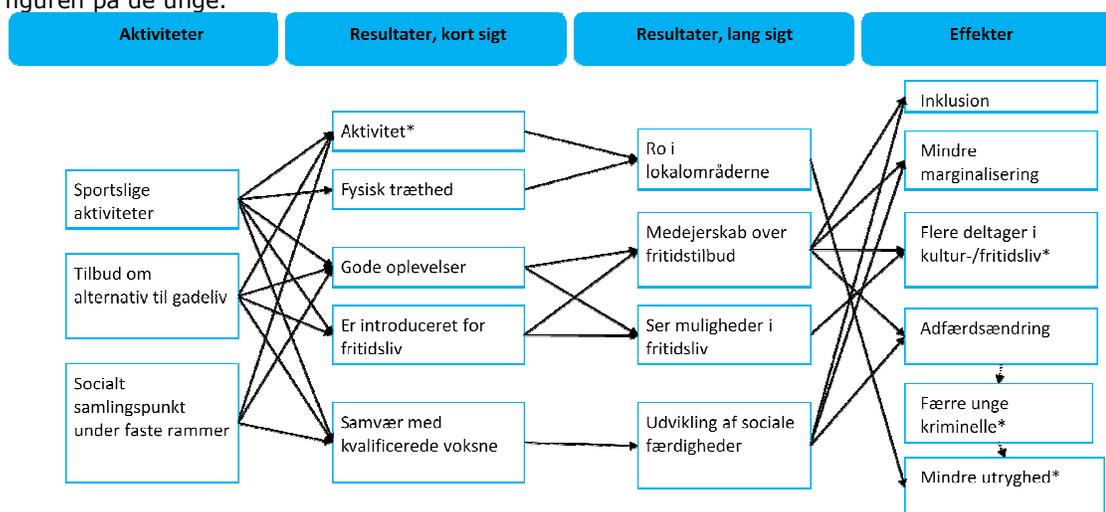
Af hensyn til det kriminalpræventive perspektiv er målgruppen i forandringsteorien derfor primært afgrænset til *de utilpassede unge, der skaber uro i sportshallerne eller i de omgivende områder*, og aktiviteter målrettet kvinder og piger inddrages i mindre grad.,

Den afgrænsede målgruppe karakteriseres ved at være uorganiserede unge, hvilket indbefatter, at de er uorganiserede om aftenen, mens de muligvis deltager i fritidsaktiviteter, foreninger eller andet i dagtimerne.

Kønsfordelingen er meget ulige, idet målgruppen primært består af mænd. De er i alderen 15-23 år, og det varierer, om de i forvejen har deres vanter gang i idrætsklubberne. Det vurderes, at de unge keder sig, mangler væsentlig forældrekontakt og ofte føler sig marginaliserede med en oplevelse af, at der ikke er plads til dem i samfundet.

Forandringsteori

I dette afsnit præsenteres den grafiske fremstilling af forandringsteorien for de Udvidede Åbningstider, herunder hvordan de inkluderede faktorer er afhængige af hinanden. Indholdet i figuren uddybes i de efterfølgende afsnit. Medmindre andet er opgivet, fokuserer indholdet i figuren på de unge.

* Markeringen viser de resultater, der blev opstillet effektmål for.

De udvidede åbningstider, primært i idrætshallerne, forventes at have en lang række positive virkninger for de unge.

Såvel indsatser rettet direkte og indirekte (via forældrene) mod de unge vil medføre adfærdsændringer, hvilket viser sig ved mindre kriminalitet samt større lokal tryghed i hallerne og lokalområderne. De unge vil opleve mindre marginalisering og dermed større inklusion i samfundet, og endelig vil flere deltage i kultur- og fritidsliv.

De ovennævnte langsigtede virkninger afhænger af, at andre forhold er til stede.

Det er nødvendigt, at de unge ikke blot introduceres for og deltager i sunde fritidsinteresser, men også at de føler medejerskab over idrætshallerne, idet dette fører til bedre opførelse – adfærdsændring.

Derudover skal de selv kunne se mulighederne i fritidslivet, hvilket skal give dem lysten til at fortsætte engagementet i klubberne og holde dem beskæftiget, således at behovet for at skabe

uro og kriminalitet mindskes. Deltagelse via engagement i fritidsliv forventes at medføre mindre marginalisering og større inklusion blandt de unge.

Oplevelsen af mindre marginalisering samt større inklusion afhænger endvidere af de unges sociale kompetencer, hvorfor udvikling af sociale færdigheder er afgørende. Gode sociale færdigheder er endvidere relateret til førnævnte adfærdsændring, hvilket er betydende i forhold til de unges risiko for at havne i kriminalitet.

Den lokale utryghed blandt såvel beboere som ansatte vil mindskes, hvis de unge ikke laver uro og opfører sig truende.

Hvis forældrene skal være i stand til at påvirke de unge positivt, således at de finder alternativer til at begå kriminalitet, er det fordelagtigt, at de ser mulighed for fritidsliv, føler medejerskab over samme og desuden har udviklet tilstrækkelige sociale færdigheder samt opnået generel indsigt.

På kort sigt skaber projekterne resultater, der danner basis for de langsigtede virkninger.

For at nedsætte uroen i lokalområderne handler det om, at de uroskabende unge er beskæftiget, således at de holder sig væk fra gaderne. Desuden vil fysisk aktivitet medføre træthed og dermed mindre behov for negativ fysisk udfoldelse i gadelivet.

Basal introduktion til fritidsliv samt gode oplevelser i forbindelse hermed kan medvirke til, at de unge åbner øjnene for fritidslivets muligheder og måske endda giver dem medejerskab over fritidstilbuddene.

Det er endvidere væsentligt for de unge at have samvær med kvalificerede voksne, der kan fremstå som rollemodeller og dermed påvirke de unge til at udvikle basale sociale færdigheder.

Forældrenes udvikling og indsigt i fritidsliv opnås ved, at de først og fremmest introduceres for fritidslivet og ikke mindst får gode oplevelser i denne sammenhæng. Det gælder primært de kvinder, der deltog i tilbuddene om svømning i de udvidede åbningstider.

Indhold i aktiviteter

Forskellige aktiviteter skal medvirke til at nå de førnævnte resultater – på kort såvel som på længere sigt.

Idrætshallerne er til dels et socialt samlingspunkt, hvor de unge kan mødes under kontrollerede rammer, og hvor de har mulighed for at opleve positivt samvær med voksne. Dermed bliver det et alternativ til gadelivet, hvilket er afgørende for at engagere dem i fritids-/foreningslivet og ikke mindst holde dem beskæftiget i den periode, de ellers ville tilbringe med at lave uroligheder/kriminalitet i gaderne.

Rent konkret arrangerer idrætsklubberne forskellige aktiviteter af sportslig art, der giver almen fysisk træthed og på sigt kan gøre dem engagerede i fritidsliv. På Nørrebro er planen eksempelvis at iværksætte en større sportsturnering.

I forhold til aktiviteter rettet mod de unges forældre eller blot voksne rollemodeller tilbydes en række aktiviteter, såsom udvidelse af åbningstider i svømmehaller, hvor kvinder kan svømme uden tilstedeværelsen af mænd. Desuden vil forældrene kunne drage nytte af de generelle udvidede åbningstider i Nørrebrohallen.

Dokumentation

I hver af de haller og svømmehaller, der har haft udvidet åbningstid er der foretaget løbende optællinger af antallet af deltagere. Registreringerne er foretaget af den projektansvarlige og medarbejderne i hallerne. Herudover er der blevet udleveret spørgeskemaer til alle brugere af hallerne i 3 uger. Der er dog kun kommet besvarelser for Nørrebrohallen.

5.9 SSP+

SSP+, som er en model under stadig udvikling, er en formaliseret beskrivelse af samarbejdet mellem forskellige myndigheder i forbindelse med unge i alderen 18-23 år.

Modellen blev udviklet efter forslag fra LG Insight om at overføre systematikken fra arbejdet omkring unge under 18 år til den lidt ældre aldersgruppe.

Budgettet er årligt 2.170.000 kr., og de økonomiske midler anvendes til at skabe førnævnte systematik i *forbedrede* og *formaliserede* former for koordineret samarbejde.

Gennemførte aktiviteter	Opnåede effekter
<ul style="list-style-type: none"> Over 100 sager er bragt på dagsordenen ved udgangen af august 2010 282 enkeltsagsbehandlinger har været på dagsordenen, hvilket betyder at sagerne i gennemsnit er blevet behandlet tre gange Der er afholdt mindst et møde om måneden (Nørrebrogruppen har afholdt 17 møder på 11 måneder, Brønshøj/Bispebjerg-gruppen 10 møder på 10 måneder, Valby/Vesterbro-gruppen 9 møder på 9 måneder, Amagergruppen 7 møder på 6 måneder og City Østerbro 1 møde på 1 måned) Ledergruppen har siden januar holdt møde hver anden måned 2 ud af 90 sager er blevet behandlet af ledergruppen I 266 ud af 282 sager bliver konkrete aftaler gennemført	<p>Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 13 (ud af i alt 27) medlemmer af SSP+ grupperne. Denne viser følgende effekter:</p> <ul style="list-style-type: none"> næsten alle respondenter oplever, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet bedre koordineret alle respondenter oplever helt eller delvist, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet mere helhedsorienteret i forhold til at påvirke flere områder af den unges liv de fleste respondenter oplever, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet mere intensiv i forhold til hyppig opfølgning baseret på behov og ansvar næsten alle respondenter oplever, at kommunens indsats i forhold til den enkelte unge er blevet mere intensiv i forhold til rækkevidden af de igangsatte tiltag.

I relation til opnåede effekter skal det bemærkes, at SSP+ har indgået aftale om udelukkende at måle på effekt af 1. orden og ikke effekt af 2. orden jf. forandringsteori i aftaleskemaet. Effekt af 1. orden henviser til "Intensiv helheds-orienteret koordineret indsats overfor de unge".

Problemstilling og målgruppe

En gruppe af 18-23-årige har ikke beskæftigelse, uddannelse eller almindelige, organiserede interesser, hvilket beskrives som *risikobetonet adfærd* og kan føre til kriminalitet og desuden skaber uro og utryghed i lokalområderne. Det påpeges, at nogle unge er uden job eller uddannelse *uden* at udføre kriminelle handlinger.

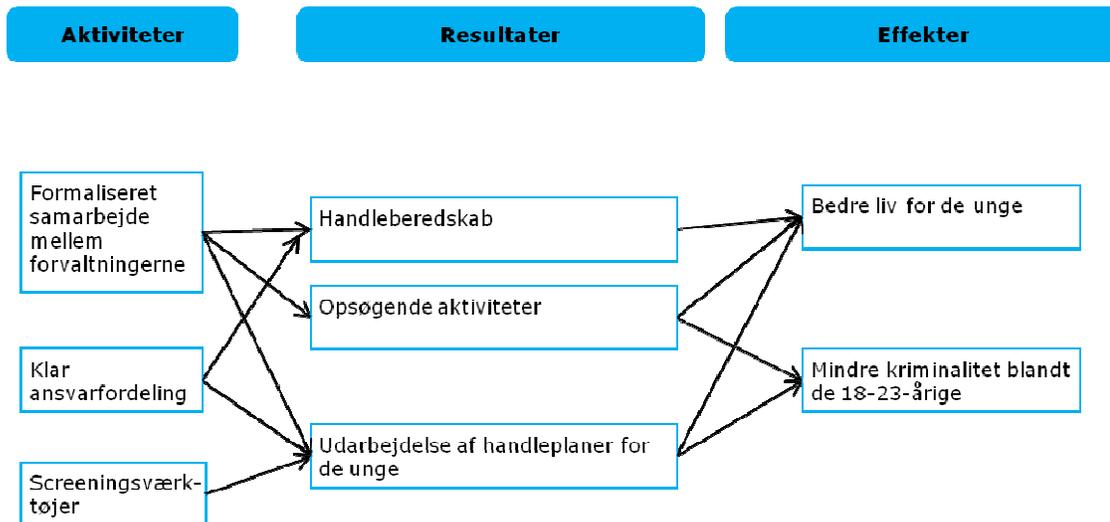
Vejledningsinstitutionerne og forvaltningerne sidder ofte for langt fra hinanden og samarbejder derfor ikke optimalt, når den unge er over 18 år. Efter det 18. år har borgerne ansvaret for deres eget liv og skal selv opsøge eventuel hjælp, hvilket er et problem for dem, der ikke har de fornødne ressourcer hertil. Ikke alle er modne/voksne som 18-årige, og nogle unge mistes derfor, når systemet foretager denne sondring.

Derudover giver overgange mellem forvaltninger/områder ofte problemer, idet borgeren "oprettes på ny" ved enhver overgang. Der er derfor behov for, at disse overgange lettes, ligesom systemerne ikke opleves som tilstrækkeligt *opsøgende*, *insisterende* og *opfølgende* over for de unge. De unge i risikozonen (for at udvikle kriminel adfærd) har behov for hurtig handling; hvis de skal vente bare timer eller dage, er det ofte for sent.

Det er endvidere problematisk, at kriminelle 18-23-årige agerer som dårlige rollemodeller for SSP's "primære målgruppe" – de 14-17-årige.

Forandringsteori

I dette afsnit præsenteres den grafiske fremstilling af forandringsteorien for SSP+, om end det understreges, at *aktiviteter* samt *delresultater* af tidshensyn ikke blev dybtgående behandlet, hvorfor teorien *ikke* er udført optimalt.

SSP+ indsatsen sigter overordnet mod at give de unge et bedre liv samt på at mindske kriminaliteten blandt de 18-23-årige.

For at opnå de langsigtede effekter skal en række delresultater være til stede.

Opsøgende aktiviteter og det formaliserede handleberedskab afgør, om unge inkluderes i SSP-regi og således får mulighed for støtte til at opnå et bedre liv uden kriminalitet. Det handler primært om at igangsætte indsatsen over for den enkelte unge, hvorfor individuelt udarbejdede handleplaner er væsentlige. Beskæftigelsesforvaltningen har en stor rolle i aktiveringen af de unge, idet de besidder den relevante erfaring og ikke mindst de økonomiske midler.

Indhold i aktiviteter

Forskellige aktiviteter er medvirkende til, at resultaterne opnås.

Det formaliserede samarbejde og den klare arbejdsfordeling mellem forvaltningerne bidrager til et fælles handleberedskab, der støtter unge, som mangler ressourcer til selv at opsøge den rette hjælp.

Screeningsværktøjer skal medvirke til, at medarbejdere får nemmere ved identificere unge, der tilhører målgruppen for SSP+, hvilket bidrager til succes af de opsøgende aktiviteter.

Dokumentation

Projektets dokumentation er baseret på registreringer af sager, der er blevet behandlet. Projektet har ansat en medarbejder, der løbende understøtter implementeringen af konceptet. Der foretages endvidere en større evaluering af projektet senere.

5.10 SSP-enkeltsagskonceptet

Enkeltsagskonceptet består i udvikling af klare, formaliserede *retningslinjer* for SSP's håndtering af enkeltsager for unge under 15 år. Det er første gang, at en dansk organisation sætter retningslinjer for håndteringen af enkeltsager, og det har således været en vanskelig opgave at implementere for medarbejderne, hvorfor organisationen har iværksat en forholdsvis blid opstart. Særligt ledergruppen har oplevet overgangen som en stor udfordring, idet de nu har korte, fastsatte deadlines, de SKAL overholde.

Medarbejderne var førhen usikre vedrørende lovgrundlaget, særligt i forbindelse med dokumentation og opbevaring af oplysninger. Den ny procedure er derfor godkendt af Datatilsynet og har skabt klarhed over reglerne på området.

Enkeltsagskonceptet er et formaliseret redskab til at tage sig af unge med *bekymrende* eller *kriminell* adfærd, idet forvaltningerne nu har fået ansvar for at reagere og drøfte eventuel tvivl med andre fagfolk. Den efterfølgende handling afhænger af en kategorisering af den pågældende unge (se afsnittet om målgruppe).

SSP oplever, at organisationerne har implementeret konceptet og lever op til kravene, om end kvalitetsniveauet er svingende, afhængigt af forvaltning og bydel.

Enkeltsagskonceptet er budgetteret til 620.000 kr. årligt.

Gennemførte aktiviteter	Opnåede effekter
<u>Det samlede antal sager</u> <ul style="list-style-type: none"> I 2009 er i alt behandlet 520 enkeltsager i SSP. I 2010 er der i første halvår i alt behandlet 398 sager. Det skønnes, at det samlede antal i 2009-10 i alt vil være ca. 1.100.	<u>Enkeltsagskonceptet generelt (niveau 1 til 4)</u> <ul style="list-style-type: none"> SSP København behandler et relativt stort antal enkeltsager som en integreret del af organisationens virke.
<u>De alvorligste sager</u> <ul style="list-style-type: none"> Enkeltsager på SSP-niveau 3 og 4 (gentagen alvorlig og personfarlig kriminalitet) skal løftes fra lokalgruppeniveau til lederniveau. Der foregår en fælles vurdering i SSP-ledergruppen med bl.a. en skriftlig dokumentation. I første halvår af 2010 er der i SSP-ledergrupperne behandlet 32 sager efter enkeltsagskonceptet. Sagerne er gennemgået af SSP Sekretariatet. I 24 af sagerne er det besluttet at igangsætte konkrete indsatser. I de resterende 8 sager er der enten behov for yderligere undersøgelser, sagen behandles allerede i dommervagtsprojektet, eller der henvises til anden handleplan. Der gennemføres ledergruppemøde en gang mdl. I akutte situationer samles ledergrupperne ekstraordinært.	<u>Enkeltsagskonceptet – de alvorligste sager</u> <ul style="list-style-type: none"> Relevante sager bringes nu på dagsordenen i SSP-ledergrupperne. Alle involverede parter i SSP udnytter muligheden for at rejse sager. SSP-sager niveau 3 og 4 igangsættes dels på initiativ fra lokaludvalg og dels på initiativ fra ledergrupperne selv. Helhedsorienteret indsats og at procedurer omkring hjemmebesøg og tilbagemeldinger til samarbejdsparter fungerer. Sikrer en skriftlighed og struktur i enkeltsagsbehandlingen på lederniveau. Det må samtidig konkluderes, at der stadig er plads til forbedringer og justeringer vedr. at dokumentere den senere opfølgning på igangsatte sager. "Frustrationssager" mellem forvaltninger og evt. politi nu kan håndteres af et lokalt ledelseslag. <u>Medarbejderperspektiv vedr. niveau 3 og 4-sager</u> <ul style="list-style-type: none"> 1/3 af respondenterne giver udtryk for, at de oplever, at der sker en mere helhedsorienteret indsats. 1/3 følger ikke sagerne længere, da de er overgivet til ledere. 1/3 oplever ikke, at sagerne behandles mere helhedsorienteret.

I relation til opnåede effekter skal det bemærkes, at SSP enkeltsag har indgået aftale om udelukkende at måle på effekt af 1. orden og ikke effekt af 2. orden jf. forandringsteori i aftaleskemaet. Effekt af 1. orden henviser til "Intensiv helheds-orienteret koordineret indsats overfor de unge".

Problemstilling

SSP har tidligere oplevet en række såkaldte *frustrationssager*, hvor eks. politiet ikke forstår, at en person gentagne gange anholdes eller ikke har et skoletilbud, *uden* at Socialforvaltningen reagerer. Der var endvidere eksempler på medieomtale af mudderkast mellem forvaltningerne.

Problemet lå i, at parternes individuelle forpligtigelse ikke var tydelig, hvilket blandt andet førte til uensartede handlinger. Der opstod således forskellige niveauer for, hvornår den enkelte

instans vurderede, at en indsats skulle sættes i værk, og der var ofte udsagn om, at der ikke blev "gjort noget". Parterne manglende indsigt i de andres arbejds- og ansvarsområder, og der var behov for større konsensus omkring indsatserne.

Ud over den interne splid i kommunen oplevede de unge mange afbrudte forløb mellem instanser og samarbejdspartnere. De unge og deres familier har ofte vanskeligt ved at profitere af normalsystemer, selvom nogle – med den rette indsats – muligvis sagtens kan rummes i netop disse traditionelle systemer.

Målgruppe

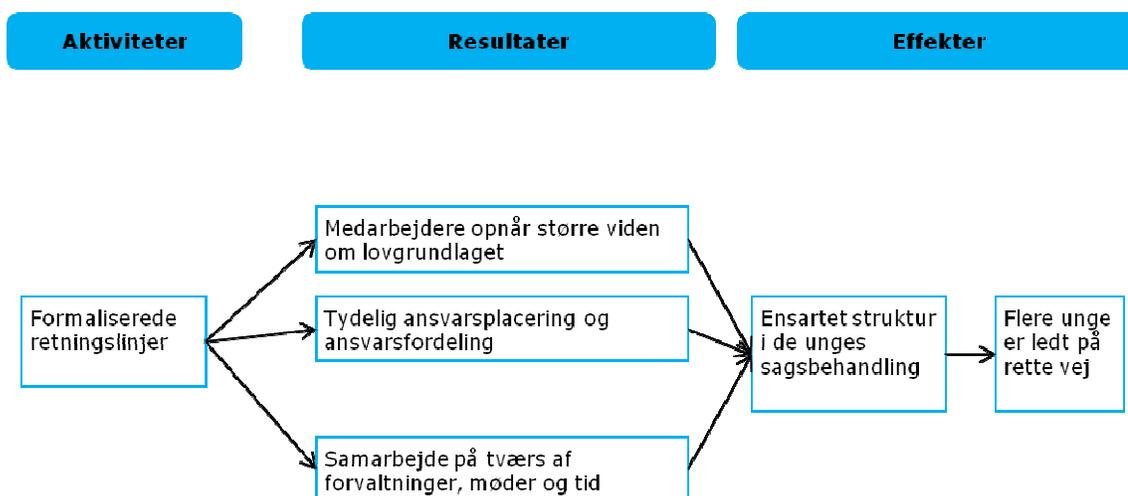
Enkeltsgskonceptet er målrettet unge, som adfærdsmæssigt tilhører en af følgende kategoriseringer:

- **Niveau 1: Bekymrende adfærd**, som eksempelvis er en observation af, at den unge befinder sig meget på gaden og omgås "forkerte" mennesker.
- **Niveau 2: Førstegangskriminalitet** såsom simpelt tyveri, hærværk, besiddelse af hash eller kniv.
- **Niveau 3: Gentagen alvorlig kriminalitet** i form af indbrud, groft hærværk, trusler om vold eller lignende.
- **Niveau 4: Personfarlig kriminalitet** betegner blandt andet vold, røveri og anvendelse af våben.

Fælles for hele målgruppen er, at den består af unge, primært drenge, op til 15 år, der er præget af ringe relevant voksenkontakt.

Forandringsteori

I dette afsnit præsenteres den grafiske fremstilling af forandringsteorien for enkeltsgskonceptet, om end det understreges, at indholdet af tidshensyn ikke blev gennemgået i dybden, hvorfor teorien *ikke* er udført optimalt.

Overordnet forventer SSP, at enkeltsgskonceptet leder flere unge på rette vej. Dette opnås via et forbedret samarbejde og større forståelse forvaltningerne imellem – forvaltningerne får en fælles sag.

Desuden opnås en ensartet struktur omkring den unge – eksempelvis via de tydelige krav til skriftlighed på adfærdsniveau 3 og 4 samt den klare niveaudeling, der skaber mulighed for

forståelse på tværs af instanserne. De konkrete retningslinjer giver dermed større konsensus mellem ledere og lokaludvalg.

De hurtigere resultater af enkeltsagskonceptet er blandt andet en tydelig ansvarsplacering og -fordeling. Medarbejderne oplever klare retningslinjer for handling.

Selve konceptet giver viden om lovgrundlaget, hvilket skaber tryghed for medarbejderne. Der er endvidere skabt basis for et forum, der muliggør samarbejde ud over forvaltningsmøderne, hvilket sikrer bedre opfølgning på sagerne. Derudover er der desuden mulighed for at mødes med meget kort varsel, hvilket betyder en opkvalificering af videndelingen, som på sigt skal skabe konsensus omkring arbejdet med den enkelte unge.

Indhold i aktiviteter

Den primære aktivitet er udarbejdelsen af de formaliserede og brugbare retningslinjer. Lokaludvalget er særligt glade for et konkret redskab til handling og oplever nu, at sagerne tages alvorligt. Dette giver stor tilfredshed i lokaludvalget og sender et positivt signal udadtil.

Dokumentation

Projektets dokumentation er baseret på registreringer af sager, der er blevet behandlet. Projektet har ansat en medarbejder, der løbende understøtter implementeringen af konceptet. Der foretages endvidere en større evaluering af projektet senere.